

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

BEBEKLİK DÖNEMİNDE BABA KATILIMI ÖLÇEĞİ'NİN
TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ

Merve PİŞKİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZİANTEP-2025

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL VE ONAY FORMU

Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi **MERVE PİŞKİN** tarafından hazırlanan “**Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği’nin Psikometrik Özellikleri**” başlıklı tez, **11/07/2025** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

<u>Görevi</u>	<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u>	<u>Kurumu/Üniversitesi</u>	<u>İmzası:</u>
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Adnan Batuhan COŞKUN	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Başkanı	Prof. Dr. Nuran TOSUN	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Murat BEKTAŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi	

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ufuk AKBAŞ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

İmza:

Merve PİŞKİN

Tarih:

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

**BEBEKLİK DÖNEMİNDE BABA KATILIMI ÖLÇEĞİ’NİN
TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ**

Merve PİŞKİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Adnan Batuhan COŞKUN

ÖZET

Bu çalışma, Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği’nin Türkçe psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirildi. Araştırma metodolojik tipte olup, örneklemini Gaziantep Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesi ve Gaziantep Şehir Hastanesi pediatri klinikleri ve polikliniklerinde 0-12 ay aralığında bebeği olan 352 baba oluşturdu. Çalışma verileri Şubat 2025 – Nisan 2025 tarihleri arasında “Sosyodemografik Bilgi Formu” ve “Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği” ile toplandı. Verilerin analizinde faktör analizi, korelasyon analizi, t testi ve Cronbach α güvenirlik katsayısı yöntemleri kullanıldı. Ölçeğin KMO katsayısı 0,851, Bartlett testi χ^2 değeri 2431,090 ve $p < 0,001$ olarak bulundu. Ölçek, yapılan faktör analizleri sonucunda toplam varyansın %52,004’ünü açıklayan 5 alt boyutlu 20 maddeden oluştu. Ölçeğin Cronbach α katsayısı 0,879, ölçek alt boyutlarında; “Sıcaklık ve Uyum” için 0,768, “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” için 0,804, “Hayal Kırıklığı” için 0,823, “Dolaylı Bakım” için 0,768 ve “Pozitif Katılım” için 0,858 olarak hesaplandı. Ölçek faktör yüklerinin “Sıcaklık ve Uyum” alt boyutunda 0,542-0,877 arasında, “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” alt boyutunda 0,629-0,751 arasında, “Hayal Kırıklığı” alt boyutunda 0,615-0,854 arasında, “Dolaylı Bakım” alt boyutunda 0,678-0,886 arasında, “Pozitif Katılım” alt boyutunda 0,561-0,781 arasında değiştiği tespit edildi. Ölçek uyum indeksleri CMIN/DF: 1,276; AGFI: 0,865; GFI: 0,899; NFI: 0,873; CFI: 0,969; IFI: 0,970; TLI: 0,962; RMSEA: 0,040; SRMR: 0,0591 olarak belirlendi. Sperman-Brown katsayısı 0,746 ve Split-Half katsayısı 0,722 olarak bulundu. Test-tekrar test puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görüldü. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği’nin Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Baba Katılımı, Bebeklik Dönemi, Ölçek Uyarlama, Psikometrik Özellikler

HASAN KALYONCU UNIVERSITY
GRADUATE EDUCATION INSTITUTE
DEPARTMENT of NURSING

**PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF
THE FATHER INVOLVEMENT SCALE IN INFANCY**

Merve PİŞKİN

MASTER THESIS

Advisor

Asst. Prof. Dr. Adnan Batuhan COŞKUN

ABSTRACT

This study was conducted to evaluate the psychometric properties in Turkish of the Paternal Involvement With Infant Scale. The research was methodological, and its sample consisted of 352 fathers with infants aged 0-12 months who were admitted to the pediatrics clinics and polyclinics of Gaziantep Abdülkadir Yüksel State Hospital and Gaziantep City Hospital. The study data were collected between February 2025 and April 2025 using the "Socio-demographic Information Form" and the "Paternal Involvement in Infancy Scale". Factor analysis, correlation analysis, t-test, and Cronbach's alpha reliability coefficient methods were used in the analysis of the data. The KMO coefficient of the scale was found to be 0,851, the Bartlett test x2 value was 2431,090, and $p < 0,001$. As a result of the factor analyses, the scale consisted of 20 items with 5 sub-dimensions, explaining 52,004% of the total variance. The Cronbach's alpha coefficient of the scale was 0,879, and for the sub-dimensions of the scale, it was calculated as 0,768 for "Warmth and Harmony", 0,804 for "Control and Process Responsibility", 0,823 for "Frustration," 0,768 for "Indirect Care" and 0,858 for "Positive Involvement". It was determined that the scale's factor loadings ranged from 0,542-0,877 in the "Warmth and Harmony" sub-dimension, 0,629-0,751 in the "Control and Process Responsibility" sub-dimension, 0,615-0,854 in the "Frustration" sub-dimension, 0,678-0,886 in the "Indirect Care" sub-dimension, and 0,561-0,781 in the "Positive Involvement" sub-dimension. The scale's fit indices were determined as CMIN/DF: 1,276; AGFI: 0,865; GFI: 0,899; NFI: 0,873; CFI: 0,969; IFI: 0,970; TLI: 0,962; RMSEA: 0,040; SRMR: 0,0591. The Spearman-Brown coefficient was found to be 0,746, and the Split-Half coefficient was 0,722. No statistically significant difference was observed in the test-retest mean scores. The Paternal Involvement in Infancy Scale was determined to be a valid and reliable measurement tool for the Turkish population.

Keywords: Paternal Involvement, Infancy, Scale Adaptation, Psychometric Properties

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimin her aşamasında bilgi, tecrübe ve yol göstericiliği ile desteğini her zaman hissettiğim, azmini ve duruşunu daima kendime örnek alacak olduğum, her şartta bana göstermiş olduğu anlayışı ve hoşgörüsü, benim ve tezim üzerindeki emekleri için kıymetli danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Adnan Batuhan COŞKUN'a,

Çalışmanın veri toplama aşamasında çalışmaya katılmayı gönüllülükle kabul edip destek olan değerli babalara,

Hayatımdaki varlıklarıyla beni güçlendiren, hedeflerime doğru ilerlerken bana duydukları sonsuz güven ve eğitimim boyunca hiçbir zaman esirgemedikleri destekleri için sevgili annem, babam ve kardeşime,

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Merve PİŞKİN

Gaziantep - 2025

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Babalık Kavramı	3
2.2. Baba Katılımı	3
2.3. Baba Katılımına Kuramsal Yaklaşımlar	5
2.3.1. Psikoanalitik kuram ve baba katılımı	5
2.3.2. Psikososyal gelişim kuramı ve baba katılımı	6
2.3.3. Bağlanma kuramı ve baba katılımı.....	6
2.3.4. Ekolojik sistemler kuramı ve baba katılımı.....	7
2.3.5. Kültürel yaklaşım ve baba katılımı.....	8
2.4. Baba Katılım Modelleri.....	8
2.4.1. Belsky’ nin süreç modeli	9
2.4.2. Lamb’ ın üç boyutlu baba katılımı modeli.....	9
2.4.3. Grossman, Pollack ve Golding ’in interaktif sistem yaklaşımı modeli	10
2.4.4. Palkovitz ’in çok boyutlu baba katılım modeli.....	10
2.4.5. Fagan ve Barnett ’in baba katılım modeli	11
2.4.6. Cabrera, Fitzgerald, Bradley ve Roggman ’ın genişletilmiş baba katılım modeli	11
2.4.7. Santis ve Barham’ın teorik baba katılım modeli	12
2.5. Baba Katılımını Etkileyen Faktörler	12
2.5.1. Baba özellikleri.....	12
2.5.2. Çocuk özellikleri	13
2.5.3. Aile özellikleri	14
2.6. Psikometrik Özellikler	14

2.6.1. Güvenirlik Analizleri	14
2.6.2. Geçerlik Analizleri.....	16
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Tipi	20
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı	20
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	20
3.4. Araştırmaya Dahil Olma ve Araştırma Dışı Kalma Ölçütleri	20
3.5. Veri Toplama Araçları	20
3.5.1. Sosyo- Demografik Bilgi Formu	20
3.5.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği	21
3.6. Verilerin Toplanması	21
3.7. Araştırma Süreci	21
3.8. Verilerin Değerlendirilmesi	22
3.9. Etik Boyut	23
4. BULGULAR.....	24
4.1. Babaların Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulgular	24
4.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Geçerlik Analizleri Bulguları	25
4.2.1 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Dil ve Kapsam Geçerliği....	25
4.2.2 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Yapı Geçerliği	25
4.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Güvenirlik Analizleri Bulguları	30
4.3.1. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Madde Toplam Puan Analizleri	30
4.3.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği İki Yarım Test Güvenirliği (Split-Half) Analiz Bulguları	31
4.3.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Test Tekrar Test Analiz Bulguları	31
4.3.4. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Alt-üst %27'lik Grup Ayırıştırma Analizi Bulguları.....	32
5. TARTIŞMA	34
5.1 Çalışmanın Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulguların Tartışılması	34
5.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Geçerlik Bulgularının Tartışılması	35
5.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Güvenirlik Bulgularının Tartışılması	37
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
6.1. Sonuçlar.....	41
6.2. Öneriler	41

6.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	42
KAYNAKÇA	43
EKLER	54
ÖZGEÇMİŞ	64

Ek 1. Etik Kurul Kararı

Ek 2. İl Sağlık Müdürlüğü İzni

Ek 3. Sosyo-demografik Bilgi Formu

Ek 4. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

Ek 5. Ölçek Kullanma İzni

Ek 6. Paternal Involvement With Infant Scale (PIWIS) Orijinal Hali

Ek 7. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği

Ek 8. Ölçeğin Son Hali İçin Ölçek Sahibinden Alınan İzin

Ek 9. Ölçek Yönergesi

Ek 10. İntihal Raporu

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1. Babaların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı.....	24
Tablo 4.2. KMO ve Bartlett Test Sonuçları.....	25
Tablo 4.3. AFA Sonucunda Elde Edilen Faktörler, Maddeler ve Yükleri	26
Tablo 4.4. Yapısal Eşitlik Modeli Araştırmalarında Kullanılan Uyum İndekslerine İlişkin Mükemmel ve Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri.....	29
Tablo 4.5. Ölçek Madde Toplam Puan Analizlerine İlişkin İstatistikler	30
Tablo 4.6. İki Yarım Test Güvenirliği (Split-Half) Analizi Sonuçları	31
Tablo 4.7. Ön-Test ve Son-Test Puanları için Pearson Korelasyon Katsayıları ve %95 Güven Aralıkları	31
Tablo 4.8. Ön-Test ve Son-Test Puanları için Bağımlı Gruplarda T Testi Karşılaştırmaları.....	32
Tablo 4.9. Alt-Üst %27 Gruplarına Göre Maddelerin Ayırt Edicilik Analizi ve t-Testi Sonuçları	32

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 4.1. AFA Faktör Sayısı ve Yamaç Grafiği	27
Şekil 4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri ve Model Görünümü	28

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

KGİ	: Kapsam Geçerlik İndeksi
AFA	: Açıklayıcı Faktör Analizi
KMO	: Kaiser Meyer Olkin
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
GFI	: Goodness of Fit Index
AGFI	: Adjusted Goodness of Fit Index
RMSEA	: Root Mean Square Error of Approximation
NFI	: Normed Fit Index
CFI	: Comparative Fit Index
IFI	: Incremental Fit Index
TLI	: Tucker Lewis Index
SRMR	: Standardized Root Mean Square Residual

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Bilişsel, sosyal, duygusal ve kişilik gelişiminin temelleri yaşamın ilk yıllarında atılır ve bu süreçte anne-baba rolü kritik bir öneme sahiptir. Hayatının erken dönemlerinde anne babası tarafından yeterince zaman ayrılan, fiziksel, sosyal, duygusal ihtiyaçları karşılanan, anne babası tarafından desteklenen çocukların tüm bu açılardan gelişimi de daha iyi olacaktır (Kırman ve Doğan, 2017; Özel ve Zelyurt, 2016).

Tarih boyunca anne ve babalara aile içinde birtakım roller yüklenmiştir. Yüklenen bu roller gereği anneler ev işleri ve çocuk bakımı gibi görevlerde yer alırken, babalar evin geçimini sağlamak ve katı bir rol figürü olmak gibi rolleri üstlenmiştir. 1980'lerden sonra toplumsal cinsiyet rollerindeki değişimler, kadınların iş gücüne daha fazla katılımı ve boşanma oranlarındaki artış gibi faktörler, babaların çocuk bakımıyla daha fazla ilgilenmesine yol açarak “yeni babalık” eğilimini ortaya çıkarmıştır. Bu eğilimle birlikte artık babalar çocuk bakımıyla ilgili faaliyetlere daha fazla katılmayı tercih etmektedirler (Cabrera vd., 2018; Diniz vd., 2023). Bu dönüşüm sürecinde babaların, çocuk gelişimi ve aile refahı üzerindeki olumlu etkilerinin anlaşılmasıyla birlikte “baba katılımı” önemli bir sosyal kavram olarak ortaya çıkmıştır. (Belli vd., 2021; Kuzucu, 2011). Babanın çocuğuyla geçirdiği zamanın miktarı ya da sıklığı olarak tanımlanan baba katılımı, babaların çocuk gelişimindeki önemini ilk fark eden Lamb tarafından üç boyutta ele alınarak babanın çocuğuyla birebir etkileşimde bulunması, ihtiyaç durumunda ulaşılabilir olması, çocuğunun refahı ve bakımı ile ilgili sorumluluklar alması olarak kavramlaştırılmıştır (Pleck, 2010; Lamb ve Lewis, 2013).

Babaların çocuğun bakımına daha fazla katılması çocukların bilişsel, sosyal, duygusal gelişimi üzerinde olumlu etkileri de beraberinde getirmiştir. Baba katılımının çocuk gelişimine etkileri üzerine yapılan son meta analizler daha fazla baba katılımının çocukların bilişsel becerilerini olumlu etkilediğini (Rollè vd., 2019), sosyal-duygusal ve psikososyal gelişimde önemli rol aldığını (Diniz vd., 2021), duygu düzenlemelerini ve davranışsal sonuçları iyileştirdiğini (Henry vd., 2020) ortaya koymaktadır (Diniz vd., 2021; Henry vd., 2020; Rollè vd., 2019).

Baba katılımı, çocuk gelişimindeki olumlu etkileriyle çocukların gelişim süreçlerinin her döneminde önemli olmakla birlikte çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimin en hızlı olduğu ve bakımda annenin desteğe en çok ihtiyaç duyduğu

0-12 aylık süreci kapsayan bebeklik dönemindeki baba katılımının önemi ayrıdır. Bebeklik, ebeveyn sorumluluğunda olan doğrudan bakımın gerektiği bir dönemdir (Fitzgerald vd., 2020). Bu dönemde baba, annenin, çocuğun ve ailenin refahının sağlanmasında kritik bir konumdadır. Yaşamın ilk yılında baba katılımının maternal depresyonu azalttığı, çocuk gelişimi sonuçlarını olumlu etkilediği ve aile uyumunu arttırdığı belirtilmektedir. Ayrıca bebeklik dönemi, bakım verici ile bebek arasında bağlanma ilişkisinin kurulduğu bir gelişimsel süreçtir. Bu süreçte baba katılımının, baba-bebek bağlanmasını desteklediği de bildirilmiştir (Allport vd., 2018; Bakermans-Kranenburg vd., 2019; Maselko vd., 2019).

Çocuğun bakımında baba katılımının öneminin anlaşılması çalışmalara da yansımış, baba katılımın etkilerinin incelendiği çalışma sayısı artış göstermeye başlamıştır. Ancak literatürümüzde baba katılımı ile ilgili çalışmalarda 3-6 yaş ve 6-12 yaş grubunda yer alan çocuklara odaklanıldığı görülmektedir. Bu yaş gruplarındaki baba katılımını ölçen ölçüm araçları bulunmasına karşın baba katılımının çocuğun içinde bulunduğu gelişimsel dönemin özelliklerinden etkilenmesi ve bu gelişimsel dönemlerde babanın rollerinin ve katılım türlerinin farklılaşması, baba katılımının ölçülme şeklini ve soruların içeriğini değiştirmektedir. Daha büyük yaş gruplarındaki baba katılımı sosyal etkileşim, oyun oynama, akademik destek gibi rolleri kapsarken, bebeklik dönemindeki baba katılımı fiziksel bakım, duygusal güven, bağlanma, eş desteği rollerini içermektedir. Bu durum gelişimin en hızlı olduğu ve bakımın en yoğun gerçekleştiği 0-1 yaş arası kapsayan bebeklik dönemindeki baba katılımını ölçen bir ölçme aracına olan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, bebeklik döneminde babanın bebek bakımına katılımını değerlendiren Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlamak ve psikometrik özelliklerini değerlendirmek amacıyla planladı. Bu çalışma ile bebeklik döneminde baba katılımını belirleyen bir ölçme aracı Türk literatürüne kazandırılarak alandaki eksiklik giderilecek, gelecekte bebeklik döneminde baba katılımına yönelik yapılacak olan müdahalelerin ve programların değerlendirilmesine katkıda bulunulacaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Babalık Kavramı

Baba, biyolojik olarak ya da evlat edinme yoluyla çocuk sahibi yetişkin erkek olarak tanımlanan bir kavramdır. Babalık kavramı ise erkeklerin fizyolojik sistemlerini baba-çocuk ilişkisini kurabilme, ebeveyn olabilme ve aile yaşamının her alanına katılım sağlayabilmeleri için doğal seçilimin bir sonucu olarak tanımlanmaktadır (Gettler, 2014; Kohl vd., 2022). Hemşirelik açısından babalık, baba olma, babalık rollerini yerine getirme, aile içindeki öncelikleri ve sorumlulukları yeniden düzenleme, aile ilişkilerini güçlendirme olarak tanımlanır. Ayrıca erkeklerin baba olmaları durumunda kendilerini nasıl hissettikleri ve kendilerine yönelik algılarından oluşan bir kavram olarak ifade edilir (Baldwin vd., 2018; Pirani ve Karmaliani, 2015).

2.2. Baba Katılımı

Baba katılımı kavramı, Lamb'ın 1975 yılında dönüm noktası sayılabilecek bir makale yayınlamasıyla literatüre girmiştir. Lamb'e göre baba katılımı etkileşim (doğrudan temas), ulaşılabilirlik, ve sorumluluk boyutlarından oluşan üç boyutlu bir kavramdır (Lamb, 1975). Daha sonra babalıkla ilgili literatür, çocuk gelişiminde ve çocuk bakımında baba katılımını tanımlama ve açıklama yönünde ilerlemeye başlamıştır. Genel olarak baba katılımı, gözlemlenebilen davranışsal bileşenlerle birlikte bilişsel, duygusal ve etik bileşenleri ve anneyi destekleme gibi dolaylı katılım şekillerini de kapsayan çok boyutlu bir yapı ve öğretme, ödevlere yardımcı olma, sevgi gösterme ve ilgilenme, babalık faaliyetlerine katılım olarak tanımlanmaktadır (Hawkins ve Palkovitz, 1999a).

Baba katılımı kavramının ortaya çıkışı 1970'li yıllarda yaşanan birtakım toplumsal değişimlerle olmuştur. Daha önceki dönemlerde çalışma ve evin geçimini sağlama babanın, ev işleri ve çocuk bakımı annenin görevi olarak görülürken günümüzdeki babalık rolünün temellerinin atıldığı o yıllarda ev dışında sorumlulukları artan ve aile ekonomisine katkıda bulunan kadınlar karar süreçlerine katılmaya başlamış, ev işi ve çocuk bakımında eşlerinden görev paylaşımını talep etmişlerdir. Bu gelişmeler sonucunda babanın aile içindeki rolü değişerek “yeni babalık” modeli meydana gelmiştir. Yeni babalık eğilimi ile birlikte günümüz babaları çocuk bakımını paylaşan, çocuğun bakımına, eğitimine, hayatına etkin katılım gösteren, çocuklarıyla yakından ilgilenen bir rol üstlenmişlerdir (Aksoy ve Tatlı, 2019; Kuzucu, 2011).

Babaların üstlendikleri yeni rol, baba katılımının yalnızca çocuğun bakım sorumluluklarını paylaşmakla kalmadığını aynı zamanda çocuğun bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimini de doğrudan etkilediğini göstermiştir. Baba katılımının çocuğun hayatındaki bu öneminin anlaşılmasıyla birlikte baba katılımının çocukların gelişimine etkilerini inceleyen birçok çalışma yürütülmüştür. Yapılan çalışmalar çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, kişilik ve cinsel gelişimi üzerinde baba katılımının önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır.

Bilişsel gelişim açısından ele alındığında babalar çocuklarıyla etkileşimde bulunarak, oyun oynayarak ve çeşitli etkinlikler aracılığıyla çocuklarının akademik becerilerine, okul başarısına ve dilsel gelişimine katkıda bulunabilmektedirler. Çalışmalar baba katılımının erken çocukluk döneminde sosyal ve bilişsel alanlarda erken öğrenmeyi desteklediğini (McWayde vd., 2013), akademik başarıya katkıda bulunduğunu (Jeynes vd., 2014; Kim ve Hill, 2015), bilişsel beceri ve işlevleri olumlu etkilediğini (Baker, 2017; Cano, 2019) ve daha iyi dil gelişimi sağladığını (Malin vd., 2014; Lankinen vd., 2020) göstermektedir (Baker, 2017; Cano vd., 2019; Jeynes, 2015; Kim, ve Hill, 2015; Lankinen vd., 2020; Malin vd., 2014; McWayne vd., 2013). Baba katılımının çocuk gelişimindeki etkilerinden bir diğeri de sosyal-duygusal gelişim alanında olmaktadır. Babasının aktif katılımı ile yetiştirilen çocuklar iyi sosyal becerilere ve duygusal düzenlemelere sahip olmaktadır. Literatür incelendiğinde baba katılımının içselleştirme ve dışsallaştırma davranışlarında azalma sağladığı ve sosyal-duygusal yeterliliği arttırdığı görülmektedir (Jia vd., 2012; Lang vd., 2014; McMunn vd., 2017; Torres vd., 2014). Ayrıca yapılan çalışmalar baba katılımının düşük olduğu durumlarda, çocukların davranış sorunlarında ve saldırganlık düzeylerinde artış olduğuna da dikkati çekmektedir (Gomes vd., 2013; Karberg ve Cabrera, 2020; Kennedy vd., 2015). Kişilik gelişimi açısından bakıldığında ise çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde baba katılımı önemli rol oynayan bir unsurdur. Babanın çocuğun hayatına katılması, çocuğun gelecekte kişiliğini etkileyecek olan değerlerin ve tutumların oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Konuyla ilgili çalışmalar baba katılımının çocukların davranışsal sorunlarını, korku-suçluluk duygularını azaltarak ve yaşam doyumlarını, güven duygularını, kariyer başarılarını arttırarak kişilik gelişimleri üzerinde önemli etkiler oluşturduğunu (Akram vd., 2019) ve öz güven duygusunun, duygusal dayanıklılığının, problem çözme becerilerinin, sosyal becerilerinin gelişmesine katkıda bulunarak karakter gelişiminde önemli rol oynadığını (Chaq, 2024), baba-çocuk ilişkisinin öz saygıyı etkilediğini (Orth, 2018; Wang vd., 2021), baba sevgisinin

çocuklarda ahlaki duyarlılığın gelişmesinde önemli bir faktör olduğunu (Song vd., 2024), çocuklukta baba ile yaşanan deneyimlerin yetişkinlikte kadınların eşlerinden beklentilerini, erkeklerin ise kendi babalığı ile ilgili yaşantılarını etkilediğini (Makusha vd., 2013) göstermektedir (Akram vd., 2019; Chaq, 2024; Makusha vd., 2013; Orth, 2018; Song vd., 2024; Wang vd., 2021). Babaların çocuklarının cinsel gelişimindeki rolü ise hem Freud' un psikoseksüel kuramında hem de Erikson'un psikososyal kuramında ele alınmıştır. Bu kuramlara göre çocukların cinselliği merak etmeye ve keşfetmeye başladıkları dönemlerde babaların çocuğun cinsel gelişiminde önemli rol aldığı ifade edilmektedir (Uzkul ve Öğretir Özçelik, 2023). Literatür incelendiğinde baba-çocuk ilişkisi kalitesinin çocuğun cinsel kaygılarını, cinselliğe ilişkin tutumlarını, ilerideki cinsel davranışlarını etkilediği (Kimberly ve Linton, 2017), babanın cinsellik konularında çocuğuyla kurduğu iletişimin cinsel inançlar ve davranışlar üzerinde etkili olduğu (Wright, 2009) çocukların cinsellik konusunda yeterli bilgisi olmadığında daha savunmasız oldukları ve babaların cinsellik konusunda çocuklarına verdiği eğitimin çocukları koruyucu bir rol oynadığı (Bennet vd., 2017) belirtilmektedir (Bennett vd., 2017; Kimberly ve Linton, 2017; Wright, 2009).

2.3. Baba Katılımına Kuramsal Yaklaşımlar

Baba katılımının çocuğun yaşamındaki ve gelişimindeki öneminin anlaşılması açısından babaların çocuk üzerindeki etkilerini, baba-çocuk ilişkilerini detaylı olarak inceleyen kuramların ele alınması gerekmektedir. Bu kuramlar psikoanalitik kuram, psikososyal gelişim kuramı, bağlanma kuramı ve ekolojik sistemler kuramları olarak ele alınabilir.

2.3.1. Psikoanalitik kuram ve baba katılımı

Sigmund Freud tarafından geliştirilen psikoanalitik kuram, babanın çocuğun psikolojisi ve kişilik gelişimi üzerinde önemli etkilerinin olduğu fikrini öne sürmüştür. Bu kurama göre kişilik, özellikle yaşamın ilk altı yılında ve belirli psikoseksüel evrelerden geçerek şekillenmektedir. Yaşamın ilk altı yılında anne ve babayla yaşanan deneyimler ve kurulan ilişkiler ile birlikte bu evrelerin başarılı bir şekilde atlatılması, kişilik gelişiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır. Freud (1964)'a göre baba Oidipal aşamalarda koruyucu, besleyici, idealize edilmiş figür gibi birtakım rollerde yer alırlar. Freud (1964), Oidipal aşamaların başarı bir şekilde çözümlenmesi ile baba ve çocuk arasında sevgi dolu bir bağlanmanın sağlanacağını ileri sürmüştür (Freud, 1964).

Ek olarak bu kuramda bahsi geçen “oidipal dönemde” baba-çocuk ilişkisinin çocuğun cinsiyet rollerinin gelişimini desteklediği de ifade edilmektedir (Dick, 2011; Jones, 2005). Ayrıca Kohut (1977), babanın bakım rolü üstlenmesi ve çocuğun yetiştirilmesine aktif katılım sağlaması durumunda çocuk için önemli bir rol model olabileceğini ifade etmiştir (Kohut, 1977). Dolayısıyla psikoanalitik kuram çerçevesinde baba katılımının çocuğun kişilik ve cinsiyet rollerinin gelişimini, çocuğa iyi bir rol model teşkil edilmesini ve sağlıklı baba-çocuk bağlanmasının kurulmasını desteklediğini söylemek mümkündür.

2.3.2. Psikososyal gelişim kuramı ve baba katılımı

Psikolog ve psikanalist Erik Erikson tarafından 1950’li yıllarda ortaya atılan psikososyal gelişim kuramına göre gelişim yaşam boyu devam eden biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin şekillendirdiği sekiz aşamalı bir süreçtir. Bu aşamaların doğru biçimde çözülmesi psikososyal gelişimi olumlu etkilemektedir. (Orenstein ve Lewis, 2022). Erikson’un tanımladığı sekiz aşamanın yaşamın ilk yılındaki dönemi olan “Temel Güvene Karşı Güvensizlik” aşamasında aşılması gereken kriz temel güvene karşı güvensizlik duygusudur (Khairani ve Maemonah, 2021). Bir bebeğin temel güven duygusunu sağlayacak olan en önemli kişiler anne ve babalardır. Babanın bebeğin ihtiyaçlarını karşılaması ve bakımına katılması güven duygusunun oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle yaşamın ilk yılını kapsayan bu aşamada temel güven duygusunun gelişiminde baba katılımı kritik öneme sahiptir. Bu aşamanın sağlıklı çözülmesi çocuğun sağlıklı bir psikososyal gelişim gösterebilmesinin ön koşuludur (Bayram, 2020; Özdemir vd., 2012). Bu bağlamda baba katılımının çocukların psikososyal gelişiminin desteklenmesinde oldukça önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Teague ve Jones, 2023).

2.3.3. Bağlanma kuramı ve baba katılımı

Bağlanma kuramı Ainsworth (1967) ve Bowlby (1969)’ ın erken çocukluk döneminde ebeveyn-çocuk ilişkilerine odaklanmalarıyla ortaya çıkmıştır. Bowlby (1967), kuramını etoloji ve gelişim psikolojisine dayandırarak bağlanma kavramını çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılamak ve tehlikelerden korunmak için bakım vericisiyle kurduğu yakınlık, yoğun ve kalıcı bağ olarak tanımlamıştır. Ainsworth (1967) ise ebeveyn-çocuk ilişkisini “güvenli”, “güvensiz-kaçınan” ve “güvensiz-kaygılı/kararsız” olmak üzere üç kategoriye ayırmıştır (Bowlby vd., 1992).

Babanın bağlanma figürü olmasına ilişkin rolü 1970’lerde baba-bebek bağlanması ile ilgili çalışmalarda ele alınmaya başlanmıştır (Palm, 2014). Lamb ve Stevenson (1978), Parke (1981), Lundy (2002), Schoppe-Sullivan ve diğerleri (2006), Hoffman (2011) baba-çocuk bağlanmasını inceleyen çalışmalar yaparak bebeklerin annelerine olduğu gibi babalarına da bağlanabileceğine, baba ile kurulan güvenli bağlanmanın olumlu gelişimsel sonuçlar sağladığına dikkat çekmişlerdir (Hoffman, 2011; Lamb ve Stevenson, 1978; Lundy, 2002; Parke, 1981; Schoppe-Sullivan vd., 2006). Wong (2009), Fuertes (2016), Rempel (2017) yaptıkları çalışmalarda bebeklerinin bakımına katılım sağlayan ve bebekleriyle etkileşimde bulunan babalar ile bebekleri arasında güvenli bir bağlanma gerçekleştiğini belirtmişlerdir (Fuertes vd., 2016; Rempel vd., 2017; Wong vd., 2009).

2.3.4. Ekolojik sistemler kuramı ve baba katılımı

Bronfenbrenner (1979), çocukların gelişimini doğrudan etkileyen birbiri ile ilişkili sistemler olduğunu öne sürmüş ve ekolojik sistemler kuramını ortaya atmıştır. Bu kurama göre bireyin çevresi iç içe geçmiş ve içten dışa; mikrosistem, mezosistem, ekzosistem, makrosistem ve kronosistem olarak sıralanan beş farklı sistemden oluşmaktadır (Bronfenbrenner, 1979). Mikrosistem, çocuğun yakın çevresini ifade eder. Mikrosistemde çocuğun ailesi, arkadaş grupları ve okul gibi çocuğun en yakın etkileşimler içinde olduğu kişiler ve ortamlardır. Mezosistem, farklı mikrosistemler arasındaki bağlantıları temsil eder. Çocuğun eğitim hayatına anne-babasının destek olması gibi mikrosistemler arası karşılıklı ilişkiler mezosistemi oluşturmaktadır. Ekzosistem ise bireyin aktif olarak yer almadığı ancak bireyi dolaylı olarak etkileyen ortamlardır. Ebeveynlerin iş yeri, bazı kurumlar ekzosistemi oluştururlar. Makrosistem, ailenin içinde bulunduğu maddi koşulları, toplumu, kültürel değerleri, inançları ve yasaları kapsar. Kronosistem ise çocuğun zaman içerisinde büyümesiyle ortaya çıkan değişiklikleri ifade eder. Tüm sistemlerin zaman boyutunu oluşturmaktadır (Cross Jr., 2017; Paquette ve Ryan, 2001).

Daha sonra Bronfenbrenner ve Evans (2000), ekolojik sistemler kuramını "süreç-kişi-bağlam-zaman (PPCT) modeli" olarak yeniden düzenlemişlerdir. “Süreç”, gelişmekte olan kişilerin hayatlarında düzenli bir şekilde yaşanan değişikliklerdir. Bunlara gelişimin motorları denmektedir. “Kişi”, insanın gelişiminde biyolojik ve genetik faktörlerin yanı sıra kişisel özelliklerin de etkili olmasıdır. “Bağlam”, mikrosistem, mezosistem, ekzosistem ve makrosistemdir. “Zaman”, hem bağlamın hem de kişisel faktörlerin zamana bağlı olmasıdır (Bronfenbrenner ve Evans, 2000). Bu modelde kalıcı

etkileşim biçimlerine yakınsal süreçler adı verilmiş ve ebeveyn-çocuk etkileşiminin önemli bir yakınsal süreç olduğuna vurgu yapılmıştır. Dolayısıyla çocuğun gelişiminde anne babasıyla yaşadığı yakınsal süreçlerin çocuğun gelişimsel potansiyellerini gerçekleştirmede etkili olabileceğini ve gelişimsel sonuçlarda bağlamsal faktörlerden daha güçlü bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu doğrultuda baba katılımının, yakınsal süreçlerin önemli bir temsili olması nedeniyle çocuğun bilişsel, sosyal ve duygusal gelişiminde etkili olduğu ifade edilmektedir (Ashiabi ve O’Neal, 2015; Tudge vd., 2009).

2.3.5. Kültürel yaklaşım ve baba katılımı

Belirli bir sosyal grubu karakterize eden ve kuşaktan kuşağa aktarılan bir dizi inançlar, gelenekler, değerler ve davranışlar bütünü olarak tanımlanan kültür, ebeveynliği oluşturan önemli bir unsur olarak kabul edilmektedir (Lansford, 2022). Ebeveynlikle ilgili tutumlar ve ebeveynlik davranışları kültürel normlardan etkilenmekte dolayısıyla ebeveyn-çocuk ilişkisi de kültürel bağlamda şekillenmektedir (Demir Yıldırım, 2024).

Baba katılımının babanın inançlarına ve babalığa ilişkin tutumlarına dayandığı ifade edilmektedir. Söz konusu inanç ve tutumlar büyük ölçüde kültürel bağlamla ilişkilendirilmektedir. Bu doğrultuda baba katılımının farklı kültürlerle ve farklı ülkelere göre değişiklik gösterdiğini söylemek mümkündür (Yeh vd., 2021). İsveç ve Amerika gibi Batılı refah ülkelerinde baba katılımının yüksek düzeylerde olduğu belirtilirken Konfüçyüs felsefesinin “katı baba-nazik anne” anlayışını benimsemiş Japonya ve Çin gibi Doğu Asya ülkelerinde baba katılımının artış göstermeye başladığı bildirilmektedir (Tan, 2017). Nitekim Amerika ve Tayvan’daki baba katılımının karşılaştırıldığı bir çalışmada (Newland vd., 2013) Amerika’daki baba katılımının Tayvan’daki baba katılımından daha yüksek düzeyde, Çinli ve Meksikalı ailelerde baba katılımının değerlendirildiği bir başka çalışmada (Capps vd., 2010) Çinli ailelerdeki baba katılımının Meksikalı ailelere oranla daha düşük düzeyde olduğu belirtilmiştir (Capps vd., 2010; Newland vd., 2013).

2.4. Baba Katılım Modelleri

Baba katılımının daha iyi anlaşılabilmesi ve tüm boyutlarıyla ele alınabilmesi adına birçok baba katılım modeli ortaya konmuştur. Bu modeller Belsky (1984)’ın “Süreç Modeli”, Lamb (1987)’ın “Üç Boyutlu Baba Katılımı Modeli”, Grossman, Pollack ve Golding (1988)’in “İnteraktif Sistem Yaklaşımı”, Palkovitz (1997)’in “Çok Boyutlu Baba Katılım Modeli”, Fagan ve Barnett (2003)’in “Baba Katılım Modeli”, Cabrera,

Fitzgerald, Bradley ve Roggman (2014)'ın "Genişletilmiş Baba Katılım Modeli" ve Santis ve Barham (2017)'in "Teorik Baba Katılım Modeli" olarak sıralanabilir.

2.4.1. Belsky' nin süreç modeli

Belsky (1984), geliştirdiği süreç modelinde ebeveynliğin işleyişini etkileyen faktörleri bir süreç olarak ele almış ve ebeveynliğin üç önemli belirleyicisi olduğunu ifade etmiştir. Belsky bunları "ebeveyn özellikleri", "çocuğun özellikleri" ve "ailenin sosyal bağlam özellikleri" olarak tanımlamıştır (Belsky, 1984). Belsky'a göre tüm bu alanlar birbiriyle bağlantılıdır (Taraban ve Shaw, 2018). Bu nedenle baba katılımı babanın kişisel özelliklerinden, babanın psikolojik durumundan, çocuğun mizaç, yaş, cinsiyet gibi özelliklerinden, evlilik ilişkisinden ve ulaşılabilen sosyal destekten etkilenmekte ve çocuğun gelişimini etkilemektedir. Özellikle bebeklik döneminde Belsky'nin süreç modeli temel alınarak yapılan çalışmalarda ebeveyn davranışlarının bebeklerde düzenleyici davranışları, bağlanma ilişkisini ve bilişsel gelişimi etkilediği görülmektedir (Şamdan vd., 2020; Van Bakel ve Riksen-Walraven, 2002).

2.4.2. Lamb' ın üç boyutlu baba katılımı modeli

Lamb vd. (1987)' nin geliştirmiş olduğu ve en çok kabul gören modelde baba katılımı babanın çocuğun hayatına katılma şekline göre üç boyutta ele alınmıştır. Bu boyutlar "etkileşim", "ulaşılabilirlik" ve "sorumluluk" boyutudur (Lamb vd., 1987).

2.4.2.1. Etkileşim/ Doğrudan temas boyutu

Bu boyut, baba katılımının en temel şekli olan çocukla birebir etkileşimde bulunulan gerçek zamanı ifade eder. Bu boyutta çocuğu beslemek, çocuğun bakımını yapmak, ödevlerine yardımcı olmak, onunla oyun oynamak, bir konu hakkında konuşmak, birlikte yapılan etkinlikler gibi doğrudan etkileşimin olduğu aktiviteler yer almaktadır. Çocuk kendi odasında oynarken babanın başka bir odada oturmasıyla geçirilen zamanın doğrudan temas olarak kabul edilmediğine, birebir iletişim halinde olarak yapılan etkinliklerin doğrudan teması oluşturduğuna dikkat çekilmiştir (Lamb vd., 1987; Pleck, 1997).

2.4.2.2. Ulaşılabilirlik boyutu

Ulaşılabilirlik boyutu, çocukla baba arasında doğrudan etkileşimin olmadığı ancak çocuğun istediği her zaman babasının fiziksel, duygusal ve psikolojik olarak onun yanında olduğunu ve ihtiyacı olduğu anda babasına ulaşabileceğini bildiği boyuttur. Yani

aynı ortam paylaşılmasa bile çocuk babasına ulaşabilir. Çocuk kendi odasında oyun oynarken babasının yan odada olması bu duruma bir örnek olabilir (Lamb vd., 1987).

2.4.2.3. Sorumluluk boyutu

Sorumluluk boyutu, babanın çocuğunun bakımı, gelişimi ve refahı için sorumluluklar üstlenmesini ifade eder. Bu sorumluluklar çocuğu için kaynakları düzenlemek, okul hayatını takip etmek, doktora götürmek, ihtiyaçlarını karşılamak gibi doğrudan yerine getirilen sorumlulukların yanı sıra çocuğunun neye ihtiyacının olduğunu bilmesi, çocuğu için meraklanması, kaygılanması gibi davranışlar da babanın sorumlulukları arasında yer almaktadır. Çocuğun nasıl bir kıyafete ihtiyacı olduğunu tespit ederek çocuğa kıyafet almak bu davranışlara örnek olarak gösterilebilir (Lamb vd.,1987; Lamb, 2000).

2.4.3. Grossman, Pollack ve Golding 'in interaktif sistem yaklaşımı modeli

Grossman, Pollack ve Golding (1988)'in, babanın ebeveynliğini kapsamlı olarak ele aldıkları modelde baba katılımını belirleyen değişkenleri psikolojik faktörler, evlilik ilişkisiyle ilgili faktörler, sosyokültürel faktörler, çocukla ilgili faktörler ve ebeveynlikle ilgili faktörler olarak tanımlamışlardır. Modelde baba katılımı nicel ve nitel olmak üzere iki boyut olarak ele alınmıştır: babanın çocukla geçirdiği zaman miktarı nicelik boyutunu; babanın çocukla geçirdiği zamanın kalitesi nitelik boyutunu oluşturmaktadır. Modelin geliştirildiği çalışmada baba katılımının çocuğun psikososyal gelişimini, duygusal becerilerini ve akademik başarısını olumlu etkilediği belirtilmiştir (Grossman vd., 1988).

2.4.4. Palkovitz 'in çok boyutlu baba katılım modeli

Palkovitz (1997), baba katılımı kavramının literatürdeki kullanımını detaylı olarak incelemiş baba katılımıyla ilgili birtakım yanlış değerlendirmeleri ve varsayımları eleştirmiştir. Baba katılımının daha geniş, daha derin ve daha zengin kavramsallaştırılmasının araştırma ve uygulamalarda birçok yararının olacağını belirtmiştir. Bu doğrultuda bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç alanı kapsayan yedi boyutu (1) “Uygunluk”, (2) “Gözlemlenebilirlik”, (3) “Derece”, (4) “Ayrılan zaman”, (5) “Belirginlik”, (6) “Yakınlık”, (7) “Katılımın doğrudanlığı” olarak tanımlamıştır. Modele göre baba katılımının iletişim kurma, öğretme, izleme, düşünce süreçlerine katılma, ağlama, sevgi gösterme, koruma, duygusal olarak destekleme, çocuğun işlerini yürütme, bakıcılık, çocukla ilgili bakıma katılma, ilgi alanlarını paylaşma, ulaşılabilir olma, faaliyetleri planlama ve paylaşma olarak on beş farklı şekilde

gerçekleşebileceğini öne sürmüş, baba katılımının çocuk gelişimi ve aile refahı üzerinde önemli etkileri olduğunu ifade etmiştir (Hawkins ve Palkovitz, 1999b).

2.4.5. Fagan ve Barnett 'in baba katılım modeli

Baba katılımı ile ilgili bir model geliştirebilmek için Fagan ve Barnett (2003), anne bekçiliğinin baba katılımı üzerindeki etkisini inceledikleri bir çalışma yürütmüşlerdir. Yapılan çalışmada anne bekçiliğinin baba katılımı, babalık rolü algıları, yerleşik olmayan baba ve babanın maddi katkısı ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak geliştirilen modelde dört değişken (babalık rolü algıları, baba yeterliliği, babanın maddi katkısı, yerleşik olmayan baba) anne bekçiliği ile nedensel bağlantı içermektedir. Ayrıca modelde baba yeterliliği ile baba katılımı arasında, yerleşik olmayan baba ile baba katılımı arasında ve annelerin baba rolü hakkındaki tutumları ile baba katılımı hakkındaki tutumları arasında da bağlantı bulunmaktadır. Fagan ve Barnett (2003), annelerin babaların düşük ebeveynlik becerilerine sahip olduğunu düşünmeleri durumunda baba-çocuk ilişkisini kısıtlayabildiklerini bu nedenle baba katılımının kolaylaştırılabilmesi için anne bekçiliğinin incelenmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir (Fagan ve Barnett, 2003).

2.4.6. Cabrera, Fitzgerald, Bradley ve Roggman 'ın genişletilmiş baba katılım modeli

Cabrera vd. (2007), gelişimsel ve sezgisel bir baba katılım modeli ortaya koymuşlardır (Cabrera vd., 2007). Bu modelde baba özelliklerine, çocuk özelliklerine ve aile özelliklerine yer verilmiş ancak daha sonra 2014 yılında bu model genişletilerek yeni bir model geliştirilmiştir. Genişletilmiş bu yeni modelde Bronfenbrenner (1995)' in ekolojik teorisi ve Belsky (1984)' nin ebeveynlik süreç modelinden yararlanılarak babaların çocukları bebeklikten yetişkinliğe kadar doğrudan ve dolaylı olarak etkileyebileceği yollar ele alınmıştır. Önceki model gibi gelişimsel ve sezgisel olan yeni modelde babaların kişiliği ve kişisel özellikleri (babanın kendisinin yetiştirilme, biyolojik ve kültürel geçmişi, babanın sosyal ağları ve işi), aile ilişkileri (diğer aile üyelerinin kişilikleri, kişisel özellikleri ve davranışları), ailenin sosyoekonomik düzeyi, ekzo/makro sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik koşullar ve çocuk gelişimi yer almıştır. Böylelikle çocuğun gelişiminde baba katılımının etkilerinin mikro ve mezosistem etkileşimleri gibi bağlamsal özellikler açısından da incelenebileceği geniş bir çerçeve sunulmuştur (Cabrera vd., 2014).

2.4.7. Santis ve Barham'ın teorik baba katılım modeli

Santis ve Barham (2017), sistematik bir literatür taraması yaparak geliştirdikleri modelde üç kategori (baba katılımını etkileyen koşullar, baba katılımı, baba katılımının sonuçları) ve üç zaman (T1, T2, Tn) tanımlamışlardır. Bu modele göre Zaman 1 (T1)'deki koşullar (baba ile ilgili, anne ile ilgili, baba ve anne arasındaki ilişki ile ilgili) baba katılımını etkilemekte ve bu da baba katılımının sonuçlarını (çocuk gelişimi, anne gelişimi, baba gelişimi ve aile gelişimi) oluşturmaktadır. Bu sonuçlar ise Zaman 2 (T2)'de baba katılım koşullarını ve baba katılımını etkilemekte ve bu da zamanla (Tn) devam etmektedir. Santis ve Barham (2017) geliştirdikleri model doğrultusunda baba katılımının, anne ve babanın bağlamsal koşullarının ve ebeveynlik becerilerinin çocuğun, babanın, annenin gelişiminde ve aile refahında ara değişken olarak işlev görebileceğini belirtmişlerdir (Santis ve Barham, 2017).

2.5. Baba Katılımını Etkileyen Faktörler

Baba katılımı babanın yaşı, eğitim durumu, sosyoekonomik düzeyi, çocuğun yaşı, cinsiyeti, annenin tutumları gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu faktörler üç başlık altında incelenebilir: baba özellikleri, çocuk özellikleri, aile özellikleri (Han vd., 2023).

2.5.1. Baba özellikleri

Yapılan çalışmalar baba yaşının, eğitim düzeyinin, çalışma saati ve koşullarının, babalık rolü algısının, ebeveynlik tutumlarının ve psikolojik durumun baba katılımını etkilediğini göstermektedir. Babanın yaşı ile baba katılımı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara bakıldığında farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda baba yaşı arttıkça baba katılım düzeyinin arttığı ifade edilirken (Castillo vd., 2011; Saleh ve Hilton, 2011; Uzun, 2019), yaşı genç babaların baba katılım düzeylerinin yüksek olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Clarkson vd., 2019; Ünlü, 2010).

Baba katılımını etkileyen faktörlerden bir diğeri olan eğitim düzeyi birçok araştırmada incelenmiştir. Yapılan araştırmalar eğitim düzeyi yüksek olan babaların daha fazla baba katılımı sergilediklerini ve düşük eğitim seviyesinin baba katılımını engelleyici rol oynadığını göstermektedir (Flouri ve Buchanan, 2003; Gracia, 2014; Holmes ve Huston, 2010; Sevil ve Özkan, 2009; Varghese ve Wachen, 2016).

Çalışma saati ve koşulları da baba katılımının önemli belirleyicileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Babaların çalışmakla geçirdikleri saat arttıkça çocuklarına ayırdıkları zamanın azalmakta olduğu ve babanın çalışma koşullarının çocuklarının

hayatlarına katılmalarında önemli rol oynadığı vurgulanmaktadır (Monteiro vd., 2017; Ochi vd., 2024; Yeung vd., 2001). Yapılan çalışmalar baba katılımı ile babalık rolü algısının ilişkili olduğunu göstermektedir. Babalık rolü algı düzeyleri yüksek olan babaların baba katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu, modern babalık rolü algılarının baba katılımını olumlu olarak etkilediği belirtilmektedir (Adamsons ve Pasley, 2016; Deleş ve Kaytez, 2020; Semiz ve Ören, 2024). Babalık rolü algısının yanı sıra babaların ebeveynlik tutumlarının da baba katılımını etkilediği görülmektedir. Yapılan araştırmalarda demokratik tutum düzeyleri yüksek olan babaların daha fazla baba katılımı gösterdikleri, otoriter tutum düzeyleri yüksek olan babaların ise daha az baba katılım davranışları sergiledikleri ifade edilmektedir (Karabulut ve Şendil, 2018; Sımsıkı, 2011).

Babaların yaşadığı depresyon ve stres de baba katılımı üzerinde etkili olan faktörlerdendir. Daha az depresif semptom ve stres yaşayan babaların çocuklarıyla daha sık oyun, bakım gibi aktivitelere katıldığı, majör depresyonun ise baba katılımı ile negatif ilişki gösterdiği belirtilmektedir (Baker, 2014; Bronte-Tinkew vd., 2007).

2.5.2. Çocuk özellikleri

Baba katılımına çocuk özelliklerinin etkilerinin incelendiği çalışmalarda çocuğun yaşının, cinsiyetinin, mizacının baba katılımını önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Daha küçük yaşlarda çocuğa sahip babaların daha yüksek düzeyde baba katılımı gösterdikleri, çocuğun yaşı arttıkça bir başka deyişle çocuk daha kendi kendine yetebilir hale geldikçe baba katılımının azaldığı belirtilmektedir (Ishii-Kuntz vd., 2004; Rienks vd., 2011). Çocuğun cinsiyeti ise hem baba katılım düzeyini hem de baba katılım şeklini etkilemektedir. Yapılan araştırmalara göre babalar, erkek çocuklarına karşı daha fazla baba katılımı göstermekte ayrıca erkek çocuklarıyla daha çok fiziksel oyunlar oynamayı tercih ederken kız çocuklarıyla daha sözel oyunlar oynamayı tercih etmektedir (İvrendi ve Işıkoğlu, 2010; McBride vd., 2002).

Baba katılımı ile çocuk mizacı arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalarda ise babaların sebatkarlık, dikkat ve yakınlık gibi olumlu mizaca sahip çocuklarına daha fazla baba katılımı gösterdikleri ısrarcılık, yaklaşma, tepkisellik ve ritmiklik gibi zor mizaçlı çocuklarına daha az baba katılımı sergiledikleri ifade edilmektedir (Pekel Uludağlı, 2024; Yoleri, 2024).

2.5.3. Aile özellikleri

Aile özellikleri baba katılımını etkileyen faktörlerin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu özellikler ailenin sosyoekonomik düzeyi, çocuk sayısı, baba katılımına yönelik anne tutumları, evlilik ilişkisi olarak ele alınabilir. Sosyoekonomik şartlar baba katılımını olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir. Aile gelir düzeyinin baba katılımını etkileyen önemli bir demografik bağlam olduğu belirtilmektedir (McBride vd., 2013). Daha yüksek gelirli ailelerde baba katılımının daha fazla olduğu (Shapiro vd., 2011), düşük gelirli ailelerde ise baba katılımının zorlaştığı (Pruett vd., 2017) ifade edilmektedir (Pruett vd., 2017; Shapiro vd., 2011). Diğer yandan çocuk sayısı ile baba katılımı arasındaki ilişkiye bakıldığında tek çocuğa sahip olan babaların, iki ya da daha fazla çocuğa sahip olan babalara oranla daha fazla baba katılımı gösterdiği belirtilmektedir (İzci ve Jones, 2021; Sımsıkı ve Şendil, 2014).

Baba katılımına anne tutumlarının etkisine bakılacak olursa; annelerin “kapı bekçiliği” tutumlarının baba katılımını olumsuz etkilediği (McBride vd., 2005; Schoppe-Sullivan vd., 2008; Stevenson vd., 2014), annelerin baba katılımını destekleyici tutumlarının ise baba katılımını arttırdığı (Uzun vd., 2024; Sary ve Turnip, 2015) ifade edilmektedir (McBride vd., 2005; Sary ve Turnip, 2015; Schoppe-Sullivan vd., 2008; Stevenson vd., 2014; Uzun, 2024). Evlilik ilişkileri ise; evlilik ilişkilerinin sorunlu olduğu ailelerde baba katılımının azaldığı (Falceto vd., 2008; Grzybowski ve Wagner, 2010), eşleriyle olumlu evlilik ilişkilerine ve evlilik doyumuna sahip babaların baba katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu (Mehall vd., 2009; Kim, 2018) vurgulanmaktadır (Falceto vd., 2008; Grzybowski ve Wagner, 2010; Kim, K.E., 2018; Mehall vd., 2009).

2.6. Psikometrik Özellikler

2.6.1. Güvenirlik Analizleri

Güvenirlik, bulguların zaman içindeki tutarlılığı olarak tanımlanır ve bir ölçme aracı, ölçüm sonuçları aynı yöntemler kullanılarak tekrarlanabildiğinde güvenilir kabul edilir. Üç farklı güvenilirlik test yöntemi bulunmaktadır. Bunlar sıklıkla kullanılan iç tutarlılık, bir diğer yöntem olan değişmezlik ve bu yöntemlerin yanı sıra bağımsız gözlemciler arası/iç uyumdur (Çakmur, 2012; Vakili ve Jahangiri, 2018).

2.6.1.1. Değişmezlik ve tutarlılık

Ölçümün zamana veya test koşullarına bağlı olmaksızın aynı kalma yeteneğidir. Değişmezliğin güvenilirliği test tekrar test yöntemi ve paralel formlar yöntemi ile sağlanabilir (Bajpai ve Bajpai, 2014).

2.6.1.1.1. Test tekrar test güvenilirliği

Ölçüm aracı ile yinelenen ölçümler sonucunda benzer ve birbiriyle tutarlı ölçüm sonuçları sağlanabilmesidir. Ölçüm aracının 2-6 hafta arasındaki bir sürede en az 30 kişiden oluşan aynı örnekleme uygulandığında benzer sonuçlara ulaşılması ölçüm aracının değişmezliğini gösterir. Bu yöntemde her iki uygulamanın puan ortalamaları arasında farkın bulunmaması ve 0,70' in üzerinde bir korelasyon katsayısının elde edilmesi gerekmektedir (Koo ve Li, 2016; Vakili ve Jahangiri, 2018).

2.6.1.1.2. İki yarım test güvenilirliği

Bu yöntemde ölçüm aracı farklı yöntemlerle (rasgele, tek-çift, kolay-zor, ilk yarı-ikinci yarı, içerik eşleştirme) eşdeğer iki yarıya bölünerek gruba bir kez uygulanır. Sonrasında her bir yarının toplam puanları arasında korelasyon analizleri yapılır ve Sperman-Brown formülü kullanılarak ölçüm aracının tamamına ilişkin güvenilirlik katsayısı hesaplanır. İç tutarlılık için iki yarı arasındaki korelasyonun yüksek olması ve güvenilirlik için katsayının 0,70'in üzerinde olması gerekmektedir (Karakoç ve Dönmez, 2014; Polit ve Beck, 2018).

2.6.1.2. İçtutarlılık

İç tutarlılık, ölçüm aracındaki maddelerin birbirlerine eşit ağırlıklarda olan ancak birbirinden farklı birimleri oluşturarak bir amacı yerine getirmek üzere bir bütünü meydana getirdiğini savunan görüştür. Bu analizle ölçüm aracında yer alan maddelerin bir kavramı ölçerken tutarlılık sergileyip sergilemediğine bakılır. Yüksek bir iç tutarlılık gösteren ölçüm araçlarının güvenilir olduğu değerlendirilir. İç tutarlılık, Cronbach Alfa (α) güvenilirlik katsayısı, madde toplam puan güvenilirliği, Kuder-Richardson 20 güvenilirlik katsayısı ve iki yarım test güvenilirliği gibi yöntemlerle değerlendirilebilmektedir (Çakmur, 2012; Gözüm ve Aksayan, 2003).

2.6.1.2.1. Cronbach Alfa (α)

Cronbach Alfa (α) katsayısı ölçüm aracı içindeki maddelerin homojenliğinin bir ölçüsüdür. Likert tipi ölçüm araçlarında kullanılmakta olup normal değer aralığı 0 ile 1 arasındadır. Alfa katsayısının yüksekliğine göre maddelerin birbirleriyle tutarlı olduğu ve

aynı kavramın özelliklerini ölçtüğü varsayılır (Kartal ve Dirlik, 2016; Polit ve Beck, 2018). Cronbach Alfa (α) katsayısı için 0,70 kabul edilebilir bir eşik değer olmakla birlikte psikometrik kalite için 0,80-0,95 arası tercih edilmektedir (Boateng vd., 2018; Kılıç, 2016).

2.6.1.2.2. Madde toplam puan güvenirliği

Ölçüm aracının toplam puanı ile her bir maddenin puanları arasındaki korelasyonun hesaplanmasıdır. Bu korelasyon, maddelerin her birinin ayırt ediciliğini gösterir ve doğru analiz için 100- 200 arasında katılımcının olması gerekir. Bu yöntemde her bir maddenin korelasyon katsayısı 0,30'un üzerinde ve 0,90'ın altında olmalıdır. Korelasyon katsayısı yüksek olan maddenin istenilen özelliği ölçmede yeterli olduğu kabul edilirken korelasyon katsayısı 0,30'un altında olan maddenin ölçüm aracından çıkarılması ile Cronbach Alfa (α) katsayısı anlamlı ölçüde yükseliyorsa o maddenin çıkarılması önerilmektedir. İç tutarlılığın sağlanabilmesi için bu korelasyonunun pozitif ve yüksek olması istenir (Çokluk vd., 2018; Şencan, 2005).

2.6.1.2.3. Kuder-Richardson 20 güvenirlik katsayısı

Bütün maddelerin aynı değişkeni ölçtüğü ve ikili cevaplar içeren ölçüm araçlarında maddeler farklı zorluk derecelerine sahipse bu yöntem kullanılır. Bu yöntem, ölçüm aracı iki paralel bölüme ayrılarak bu bölümlerin puanları arasında bu formüle göre korelasyon analizlerinin yapılmasıyla uygulanır. Bu formül 10-15 maddeden oluşan ölçüm araçlarında kullanıldığında 0,50 gibi düşük bir değer de güvenilir olarak değerlendirilirken 50'den fazla madde içeren araçlarda bu değer 0,80'in üzerinde olması beklenir (Karakoç ve Dönmez, 2014; Şencan, 2005).

2.6.1.3. Gözlemciler arası tutarlılık

2.6.1.3.1. Bağımsız gözlemciler arası güvenirlik

Birden çok gözlemcinin birbirlerinden bağımsız şekilde aynı zamanda, aynı durumu, aynı ölçüm aracı ile ölçtükleri ve aralarındaki korelasyona bakıldığı yöntemidir. Gözlemci puanlarının uyumlu olması bu puanların güvenilir olduğunu gösterir (Aktürk, 2012; Şencan, 2005).

2.6.2. Geçerlik Analizleri

Geçerlik, bir özelliğin amaca ne kadar uygun ölçüldüğü olarak tanımlanmaktadır. Bir ölçümün geçerliği, ölçülmesi istenen özelliğin karıştırılmadan ölçülmesiyle mümkündür. Ayrıca ölçüm aracının geçerli olarak kabul edilebilmesi için ilk koşul

güvenilir olmasıdır. Geçerlik katsayıları -1,00 ile +1,00 arasında değer alır ve geçerlik katsayısının yükseklik derecesi ölçüm aracının amacına ne kadar hizmet ettiğini gösterir. Geçerlik yöntemleri kapsam, yapı geçerliği ve ölçüt bağımlı geçerlik şeklinde ele alınmaktadır (Ercan ve Kan, 2004; Kartal ve Dirlik, 2016).

2.6.2.1. Kapsam geçerliği

Ölçüm aracının bütününün ve alt boyutlarının ölçülmesi planlanan kavramı ne derece ölçtüğünün ve ölçülmesi amaçlanan kavram dışında başka kavram içerip içermediğinin değerlendirilmesidir (Polit ve Beck, 2018).

2.6.2.1.1. Uzman görüşü ile kapsam geçerliği

Uzman görüşü ile kapsam geçerliliği, ilgili bilim dalında üç ila yirmi uzmandan görüş alınarak gerçekleştirilmektedir (Yusoff, 2019; Şencan, 2005). Uzman görüşleri farklı yöntemlerle alınabilse de çoğunlukla Davis tekniği kullanılmaktadır. Bu tekniğe göre uzmanlar maddeleri “1 (madde uygun değil), 2 (madde ciddi olarak gözden geçirilmeli), 3 (madde hafifçe gözden geçirilmeli), 4 (madde uygun)” şeklinde puanlamaktadırlar. Bu puanlama sonrasında her madde için KGİ hesaplanmakta ve KGİ değerinin 0,80’in üzerinde olması gerekmektedir (Davis, 1992; Yurdugül, 2005).

2.6.2.2. Ölçüt geçerliği

Ölçüm aracı puanlarının bazı dış ölçütlerle ilişkisinin ele alınmasıdır. Bu geçerlik türü iki yaklaşımla değerlendirilir: yordama geçerliği ve eş zaman geçerliği (Gözüm ve Aksayan, 2003).

2.6.2.2.1. Yordama geçerliği

Ölçüm aracının yaptığı ölçüm ile ölçülmek istenen kavramın gerçek hayattaki yansımalarının karşılaştırılmasıdır. Ölçüm aracından alınan yordayıcı puanlar, ölçüt durumundaki puanlardan daha önce elde edildiğinde bu puanlar arasındaki korelasyonun incelendiği geçerliğe yordama geçerliği denmektedir. Böylelikle ölçüm sonuçlarının gelecekteki bir davranışı ne kadar yordadığı tahmin edilir (Alpar, 2014; Şencan, 2005).

2.6.2.2.2. Eş zaman geçerliği

Yeni geliştirilen ölçüm aracı ile daha önce geliştirilen ve aynı kavramı ölçen ve geçerliği ispatlanmış farklı bir ölçüm aracı arasındaki uyumun incelenmesidir. Her iki ölçüm aracından alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayısı hesaplanır ve bu katsayının 0,80’in üzerinde ise ölçüm aracının kullanılabileceği kararı verilir (Alpar, 2014; Şencan, 2005).

2.6.2.3. Yapı geçerliği

Belirli bir davranış ya da kavramsal yapı gibi soyut alanlara ilişkin yapılan ölçümlerde yapısal geçerlikten faydalanılır. Ölçüm aracının ve alınan puanın gerçekte ne anlama geldiğinin incelenmesidir. Ölçüm aracının, ölçülmesi amaçlanan yapıyı ne kadar doğru ölçbildiğini göstermektedir. Yapı geçerliğini incelemek için kullanılan yöntemler faktör analizleri, hipotez testi, zıt gruplar karşılaştırması olarak sıralanmaktadır (Aktürk, 2012; Çakmur, 2012; Gözüm ve Aksayan, 2003).

2.6.2.3.1. Faktör analizi

Ölçüm aracında yer alan birbiri ile ilişkili çok sayıda maddenin bir araya getirilmesiyle elde edilen yapılara faktör denilmektedir. Faktör analizinde amaç çok sayıdaki değişkenden birbirleri ile tutarlı az sayıda faktör elde etmektir. Bu analiz sonucunda elde edilen faktörler, farklı alt boyutları temsil etmektedir. Faktör analizlerinin yapılabilmesi için 100'ün üzerinde bir örneklem sayısı ve madde sayısının 5-10 katı arasında olması önerilmektedir. Faktör analizleri, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) şeklinde ele alınmaktadır (Şencan, 2005; Yaşlıoğlu, 2017;).

- **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**

Ölçüm aracında birbirleriyle ilişkili maddeleri bir araya getirerek bu maddeleri en iyi tanımlayan faktör altında toplamak için yapılan analizdir. Genellikle ölçüm aracı geliştirme çalışmalarının ilk aşamalarında maddelerin hangi alt boyut/faktörleri oluşturduğunu tespit etmek için kullanılmaktadır (Yaşlıoğlu, 2017). AFA için ilk aşama maddelerin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmektir. Bu amaçla maddeler arasındaki korelasyon katsayılarının anlamlılığına Bartlett testi ile bakılmakta ve bu test sonucunun anlamlı olması gerekmektedir. Sonraki aşamalarda örneklem büyüklüğü için KMO değeri hesaplanmakta ve KMO değerinin 0,60'ın üzerinde olması beklenmektedir. Daha sonra Scree Plot Grafiği ile faktörler elde edilmekte, faktörlerin rotasyonu sağlanarak faktörler isimlendirilmektedir (Sürücü vd., 2024).

- **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)**

DFA, daha önceden belirlenen bir yapıyı doğrulamak için yapılmaktadır. AFA ile belirlenmiş olan faktörlerin birbirleriyle yeterince ilişkili olup olmadığı, hangi maddenin hangi faktörlerle ilişkili olduğu, faktörlerin ölçüm aracını yeterince temsil edip etmediği incelenmektedir (Aylar ve Evci, 2024). DFA için χ^2 (Ki-kare), χ^2/sd (Ki-kare/Serbestlik Derecesi), GFI (Goodness of Fit Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index), CFI

(Comparative Fit Index), NFI (Normed Fit Index), NNFI (Non-Normed Fit Index), RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), RMR (Root Mean Square Residual), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) gibi çeşitli uyum indeksleri hesaplanmaktadır (Çapık, 2014; Erkorkmaz vd., 2013).

2.6.2.3.2. Hipotez Testi ile Geçerlik

Araştırmacının önceden belirlediği hipotezlerde aralarında ilişki olacağını varsaydığı ilişkiler arasında korelasyon analizleri yapmasıdır (Gözüm ve Aksayan, 2003).

2.6.2.3.3. Zıt gruplar karşılaştırması

Araştırmacının özelliklerini bildiği bir grup ile özelliklerini bilmediği başka bir gruba geliştirilen ölçüm aracını uygulayarak gruplar arasındaki farkı t-testi ya da varyans analizi ile değerlendirmesidir. Bu ölçüm sonucunda gruplar arasında fark olması beklenmektedir (Polit ve Beck, 2018).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, 0-12 ay arasında bebeği bulunan babalara yönelik oluşturulan “Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği” nin (Paternal Involvement With Infant Scale) Türkçe’ye uyarlanmış versiyonunun psikometrik özelliklerini değerlendirmek amacıyla metodolojik ve karşılaştırmalı korelasyonel olarak gerçekleştirildi.

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Bu araştırma, Gaziantep Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesi ve Gaziantep Şehir Hastanesi pediatri klinik ve polikliniklerinde, Şubat 2025- Nisan 2025 tarihleri arasında yapıldı.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Şubat 2025- Nisan 2025 tarihleri arasında Gaziantep Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesi ve Gaziantep Şehir Hastanesi pediatri klinik ve polikliniklerine başvuran 0-12 ay bebeğe sahip babalar oluşturdu. Ölçek uyarlama çalışmalarında madde başına 5-10 kişi alınması önerilmektedir. Bu doğrultuda toplam 35 maddesi bulunan Bebeklik Döneminde Baba Katılım Ölçeği için örneklem sayısı madde başına 10 baba alınarak 350 olarak hesaplandı. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 352 baba örneklemi oluşturdu.

3.4. Araştırmaya Dahil Olma ve Araştırma Dışı Kalma Ölçütleri

Bu araştırmanın dahil edilme kriterleri çocuklarının yaşları 0-12 ay arasında olan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden babaları kapsayacak şekilde belirlendi. Araştırma dışı kalma ölçütleri ise katılımcının çocuğunun bir yaşından büyük olması veya araştırmaya katılmayı kabul etmemesi olarak tanımlandı.

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında “Sosyo-Demografik Bilgi Formu” ve “Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği” kullanıldı.

3.5.1. Sosyo- Demografik Bilgi Formu

Babanın yaşı, öğrenim durumu, mesleği, çocuk sayısına ilişkin soruların yer aldığı 10 sorudan oluşan bu form çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden babalar tarafından dolduruldu.

3.5.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği

Bu ölçüm aracının orijinali (Paternal Involvement With Infant Scale) 2018 yılında Singley ve arkadaşları tarafından 0-12 aylık dönemde bebeği bulunan babaların bebeği ile ne kadar ilgilendiğini belirlemek için geliştirilmiştir. Bebekle ilgilenmeye ilişkin etkinliğin sıklığını belirten 7'li Likert tipinde (1= hiç, 2= nadiren, 3= ayda bir ya da iki, 4= ayda birkaç kez, 5= haftada birkaç kez, 6= günde bir kez, 7 = günde birden fazla) 35 maddeden oluşmaktadır. Beş alt boyut bulunmaktadır: sıcaklık ve uyum, kontrol ve süreç sorumluluğu, hayal kırıklıkları, dolaylı ilgi ve pozitif katılım. Daha yüksek ortalama puanlar daha fazla katılım düzeyini yansıtmaktadır. Ölçekten alınan minimum puan 35, maksimum puan 245'tir. Ölçek, beş alt ölçeğin tamamında iyi bir iç tutarlılığa sahiptir. Cronbach alfa katsayısı 0,77 ile 0,92 arasında değişmektedir (Singley vd., 2018).

3.6. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri Şubat 2025- Nisan 2025 tarihleri arasında Gaziantep Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesi ve Gaziantep Şehir Hastanesi pediatri klinik ve polikliniklerinde bulunan 0-12 ay bebeğe sahip çalışmaya katılmaya gönüllü babalarla yüz yüze görüşülerek toplandı. Öncelikle araştırma hakkında bilgilendirme sağlanarak onayları alındı. Sonrasında anket formları tanıtılarak doldurmaları istendi. Formların doldurulması 10-15 dakika sürdü.

3.7. Araştırma Süreci

Ölçüm aracının Türkçe uyarlama çalışmaları için öncelikle e-posta aracılığıyla Dr. Singley'e ulaşılarak yazılı izni alındı. Ölçüm aracının Türk diline en uygun cümle yapısının kullanılması ve cümlelerin Türk kültürüne uygun hale getirilmesi amacıyla orijinal dili İngilizce olan ölçüm aracının dil geçerliği çalışmaları yapıldı. Ölçüm aracının dil geçerliğini sağlamak amacıyla ölçek uyarlama çalışmalarında sık başvuru alan yöntemlerden biri olan çeviri-geri çeviri tekniği kullanıldı. Bu doğrultuda inceleme ve değerlendirmeyi güçlendirmek, sadece bir çeviri seçeneği olduğu düşüncesini ortadan kaldırmak ve nasıl çevrileceği ile ilgili birden fazla seçenek olan terimlerin çevrilmesinde en doğru tercihin yapılabilmesini sağlamak için öncelikle birbirinden bağımsız çalışan, her iki dili iyi düzeyde bilen ve ana dilleri Türkçe olan iki dil bilimci tarafından ölçüm aracı maddelerinin Türkçe 'ye iki farklı çevirisi gerçekleştirildi. Sonrasında ortak bir metin oluşturmak amacıyla bu iki farklı çeviri araştırmacılar tarafından incelenerek birbirinden farklı çevrilen ifadeler karşılaştırıldı. Ölçüm aracında yer alan her bir madde,

hedef kitlenin anlamasını zorlaştırabilecek karmaşık terimler ya da ifade edilmek istenen içeriği hafife alan basit çeviriler içerip içermediği açısından ayrı ayrı değerlendirilerek ölçüm aracının Türkçe formu yeniden düzenlendi. Düzenlenen ölçüm aracının her iki dile hâkim, ölçüm aracı ile ilgili hiçbir bilgiye sahip olmayan, daha önce ölçüm aracının orijinal halini görmemiş ve ilk çeviride yer almayan bağımsız farklı bir dil bilimci tarafından İngilizce'ye geri çevirisi yapıldı. Bu geri çeviri, orijinal ölçek ile karşılaştırıldıktan sonra Dr. Singley'e gönderildi ve onayı alındı. Bu basamağın ardından ölçüm aracının kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla ölçüm aracı geliştirme ve tasarlama konularında uzmanlıkları bulunan toplam altı uzmandan görüş alındı. Uzmanlar maddelerin uygunluğunu Davis Tekniği ile 1 (madde hiç uygun değil), 2 (madde ciddi olarak gözden geçirilmeli), 3 (madde hafifçe gözden geçirilmeli), 4 (madde uygun) şeklinde değerlendirdi. Bu değerlendirmeler sonucunda ölçüm aracından herhangi bir madde çıkarılmadı. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda tekrar düzenlenerek son şekli verilen ölçüm aracının pilot uygulaması, çalışma örneklemine dahil edilmeyen 30 kişilik bir gruba uygulandı. Bu uygulama sonucunda maddelerin anlaşılır olduğu ve yanıtlanmasının 10-15 dakika sürdüğü tespit edildi.

3.8. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verilerinin analizi, IBM® SPSS® Statistics 30 ve IBM® SPSS® Amos™ 30 yazılımları ile gerçekleştirildi. Sürekli değişken verileri ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (SS), medyan ve çeyreklikler arası fark (IQR) değerleri kullanılarak raporlandı. Kategorik değişken verileri sayı (n) ve yüzde (%) kullanıldı.

Babaların tanıtıcı özellikleri için yüzdelik ve frekans dağılımları kullanıldı. Yapı geçerliliğini değerlendirmek amacıyla, geçerlilik analizleri, AFA, KMO, Bartlett's test of sphericity, Principal Axis Factoring ve Promax Döndürme Methodu (Kappa=0) gibi yöntemler kullanıldı. DFA'da ise, modelin uyum iyiliği, önerilen teorik yapıya uygunluk temel alınarak analiz edildi. Modelin verilerle uyumunu değerlendirmek için çeşitli uyum indeksleri (χ^2/df , AGFI, GFI, CFI, NFI, NNFI (TLI), IFI, RMSEA, SRMR) ve istatistiksel testler kullanıldı. DFA, ölçüm modelinin geçerliliğini ve yapı güvenilirliğini desteklemek amacıyla gerçekleştirildi.

Ölçeğin güvenilirliğinin değerlendirilmesi için madde toplam puan korelasyonu, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's α), alt-üst %27'lik grup ayrıştırma, test tekrar test ve split-half yöntemleri uygulandı.

3.9. Etik Boyut

Araştırma için öncelikle ölçüm aracını geliştiren Dr. Singley’ den mail aracılığıyla izin alındı. Sonrasında Hasan Kalyoncu Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan 22.10.2024 tarih ve 2024/116 karar nolu etik kurul izni alındı. Ek olarak çalışmanın yapılacağı hastaneler için Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü’nden gerekli izinler alındı. Ayrıca çalışmaya katılan babalardan sözlü ve yazılı onam alındı.

4. BULGULAR

Bu bölümde, "Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği" Türkçeye uyarlama çalışması kapsamında elde edilen bulgular aşağıda belirtilen başlıklar altında sunuldu:

4.1 Babaların Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulgular

4.2 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Geçerlik Analizlerine İlişkin Bulgular

4.3 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular

4.1. Babaların Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.1. Babaların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Özellikler	Alt Gruplar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Babanın yaşı	20-25	17	4.8
	26-30	47	13.4
	31-35	68	19.3
	36-40	117	33.2
	41 ve üzeri	103	29.3
Babanın mesleği	İşçi	107	30.4
	Memur	39	11.1
	Esnaf	68	19.3
	Diğeri	138	39.2
Babanın eğitim durumu	Okur yazar değil	18	5.1
	Okur Yazar	22	6.3
	İlköğretim	131	37.2
	Lise	104	29.5
	Üniversite	50	14.2
	Diğer	27	7.7
Çocuk sayısı	1	34	9.7
	2	51	14.5
	3	117	33.2
	4 ve üzeri	150	42.6
Çocuğun doğum sırası	İlk	43	12.2
	İkinci	55	15.6
	Üçüncü	123	34.9
	Dördüncü ve üzeri	131	37.2
Çocuğun yaşı	0-3 ay	35	9.9
	3-6 ay	76	21.6
	6-9 ay	90	25.6
	9-12 ay	151	42.9
Çocuğun cinsiyeti	Kız	164	46.6
	Erkek	188	53.4
Evde çocuğa bakan kişi	Anne	329	93.5
	Baba	9	2.6
	Bakıcı	3	0.9
	Diğer	11	3.1
Aile tipi	Çekirdek	259	73.6
	Geniş	87	24.7
	Parçalanmış	6	1.7
Gelir durumu	Gelir giderden az	79	22.4
	Gelir gidere eşit	188	53.4
	Gelir giderden fazla	85	24.1

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerinde, babaların %33,2'sinin 36-40 yaş aralığında, %39,2'sinin diğer meslek gruplarında, %37,2'sinin ilköğretim mezunu, ailelerin %42,6'sının 4 ve üzeri çocuk sayısına sahip ve çocukların %34,9'unun üçüncü çocuk olduğu saptandı. Çocukların %42,9'unun 9-12 ay yaş aralığında ve %53,4'ünün erkek olduğu belirlendi. Çocuklara %93,5'inin annesi tarafından bakıldığı, ailelerin %73,6'sının çekirdek aile yapısında olduğu ve %53,4'ünün gelirinin gidere eşit olduğu bulundu (Tablo 4.1).

4.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Geçerlik Analizleri Bulguları

4.2.1 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Dil ve Kapsam Geçerliği

Dil geçerliği için öncelikle iki dilbilimci tarafından ölçeğin Türkçe'ye çevirisi sağlandı. Türkçe'ye çevirisi sağlanan ölçek maddelerinin araştırmacılar tarafından düzenlenmesinin ardından başka bir dilbilimci tarafından İngilizce'ye geri çevirisi yapıldı. Orijinal ölçek sahibinin onayı alındıktan sonra ölçeğe son şekli verildi. Kapsam geçerliği için 6 uzman görüşüne başvurulmuş ve Davis Tekniği ile KGİ hesaplandı. Maddelerin KGİ değerlerinin 0,80 – 1,00 aralığında, ölçek KGİ değerinin 0,96 olduğu tespit edildi.

4.2.2 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Yapı Geçerliği

4.2.2.1. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)

Tablo 4.2. KMO ve Bartlett Test Sonuçları

KMO ve Bartlett Test Sonuçları		KMO Değer Aralıkları	
KMO =0.851		0.90-100	Mükemmel
		0.80-0.89	Çok İyi
		0.70-0.79	İyi
		0.60-0.69	Orta
		0.50-0.59	Zayıf
		0.50 altında	Kabul Edilemez
Bartlett test	χ^2 =2431.090		
	sd =435		
	p <0.001		

Sd: Serbestlik derecesi.

Bu araştırmada, KMO 0,851 olarak hesaplandı. Bu değer, veri setinin faktör analizine çok iyi düzeyde uygun olduğu anlamına gelmektedir. Bartlett testi sonucunda elde edilen χ^2 değeri 2431,090, serbestlik derecesi (sd) 435 ve p değeri <0,001 olarak

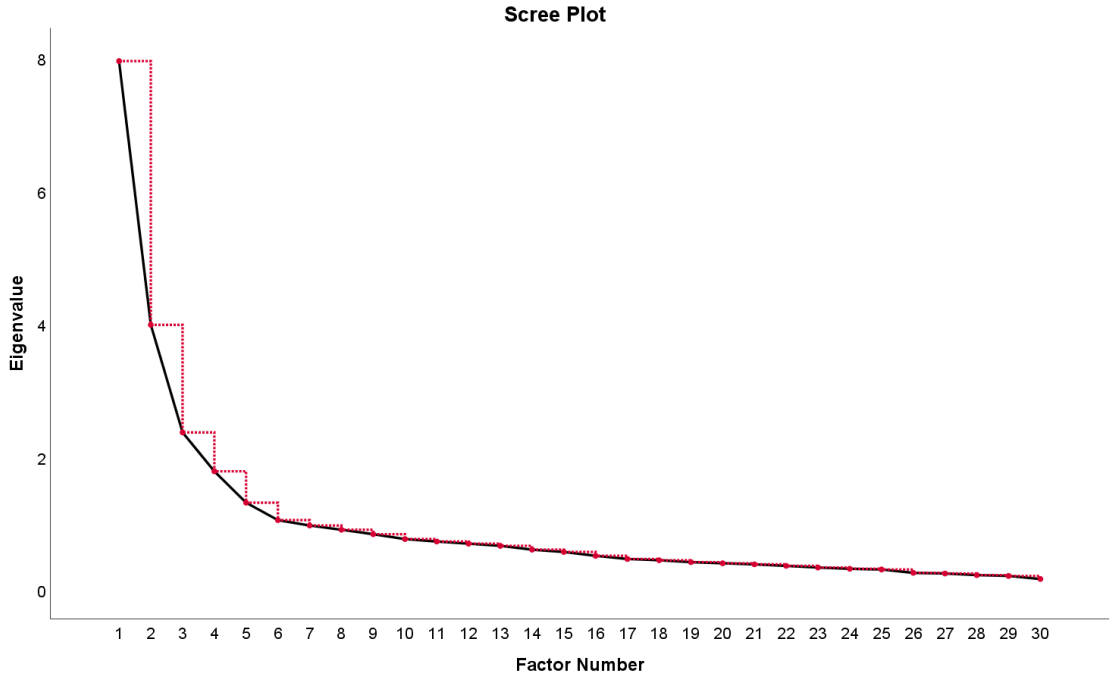
hesaplandı. Bu sonuçlar, değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin birim matris olmadığını ve faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Tablo 4.2).

Tablo 4.3. AFA Sonucunda Elde Edilen Faktörler, Maddeler ve Yükleri

Maddeler	AFA Sonucu Faktörler ve Yükleri					
	1	2	3	4	5	6
Ölçek_S32	0.810					
Ölçek_S34	0.770					
Ölçek_S33	0.765					
Ölçek_S29	0.740					
Ölçek_S35	0.716					
Ölçek_S31	0.677					
Ölçek_S28	0.510					
Ölçek_S30	0.466					
Ölçek_S9		0.733				
Ölçek_S10		0.685				
Ölçek_S4		0.658				
Ölçek_S2		0.656				
Ölçek_S3		0.618				
Ölçek_S7		0.515				
Ölçek_S8		0.469				
Ölçek_S23			0.854			
Ölçek_S21			0.775			
Ölçek_S24			0.749			
Ölçek_S22			0.639			
Ölçek_S15				0.862		
Ölçek_S14				0.659		
Ölçek_S6				0.562		
Ölçek_S12				0.543		
Ölçek_S16				0.475		
Ölçek_S20					0.794	
Ölçek_S18					0.573	
Ölçek_S19					0.329	
Ölçek_S26						0.709
Ölçek_S27						0.591
Ölçek_S25						0.505
Açıklanan Varyans	24.908	11.739	6.316	4.387	2.702	1.952
Kümülatif Açıklanan Varyans	24.908	36.646	42.963	47.349	50.052	52.004
Extraction Method: Principal Axis Factoring.						
Rotation Method: Promax with Kaiser Normalization. ^a						
a. Rotation converged in 8 iterations.						

Bu analiz sonucunda ortak varyans değerlerinin 0,5'in altında olması nedeniyle Madde 1 (0.262) ve Madde 11 (0.301), madde yükleri arasında 0,1'den daha düşük

farkların olması nedeniyle, Madde 13, Madde 17, Madde 5 binişik madde olarak kabul edilerek analizden çıkarıldı. Bu doğrultuda 30 maddeli ve altı faktörlü yapının toplam varyansın %52,004'ünü açıkladığı görüldü. Toplam varyansın Faktör 1, %24,908'ini, Faktör 2, %11,739'unu, Faktör 3, %6,316'sını, Faktör 4, %4,387'sini, Faktör 5, %2,702'sini, Faktör 6 toplam varyansın %1,952'sini açıklamaktadır (Tablo 4.3).

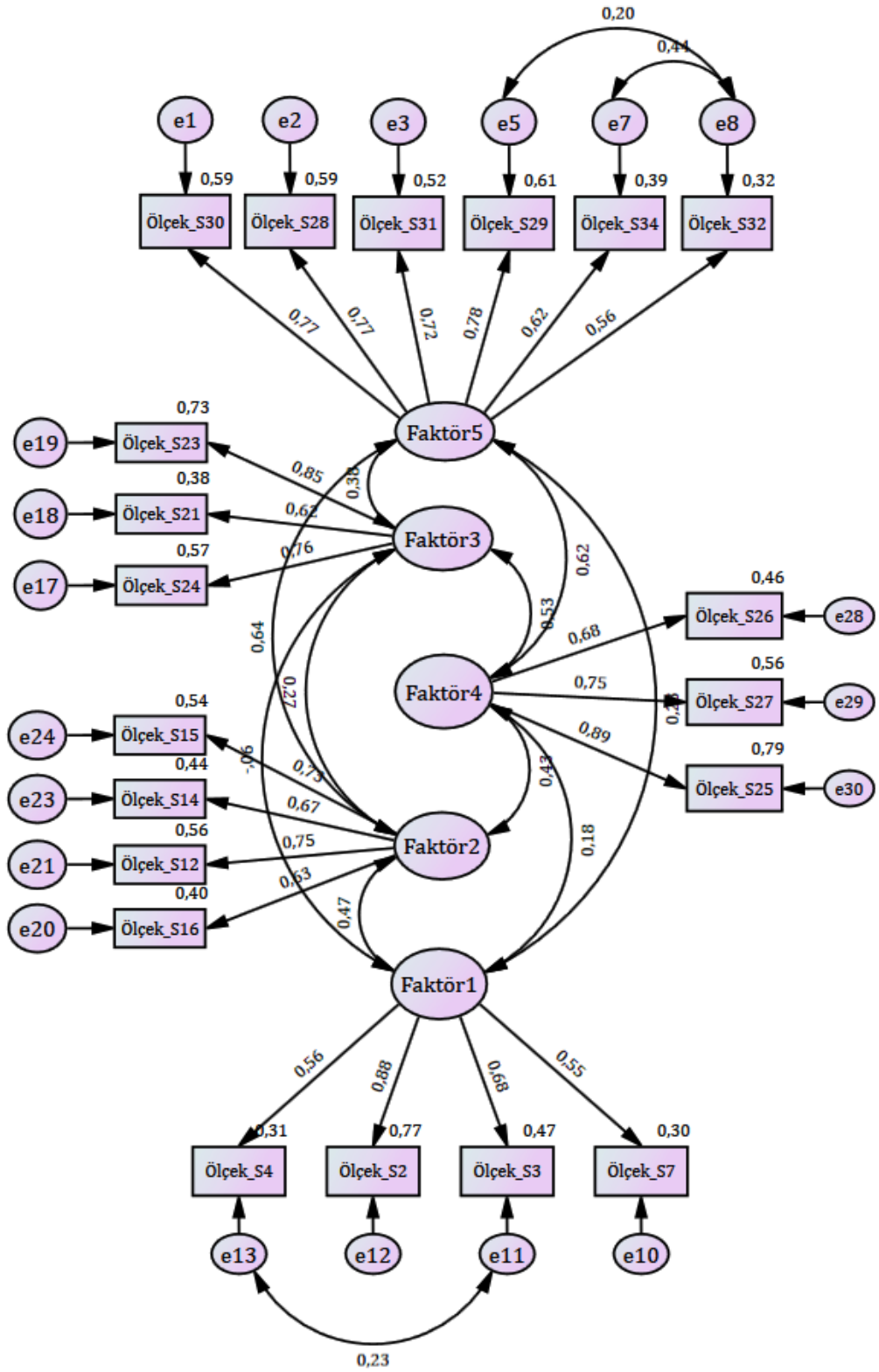

Şekil 4.1. AFA Faktör Sayısı ve Yamaç Grafiği

Çalışmada faktör sayısını belirlemek amacıyla çizimi gerçekleştirilen yamaç grafiğinde “dirsek” (elbow point) veya kırılma noktası Faktör 6'da görülmektedir. Bu nokta, yamaç grafiği yönteminde faktör sayısını belirleme açısından kritik öneme sahiptir (Şekil 4.1).

4.2.2.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Çalışmada AFA sonuçlarının doğruluğunu test etmek ve ölçeğin geçerliliğini değerlendirmek için DFA yöntemi sonucunda elde edilen model uyum indeksleri kullanıldı. DFA da kestirim noktası olarak Maximum Likelihood yöntemi tercih edildi (Şekil 4.2).

CMIN/DF: 1.276; AGFI: 0.87; GFI: 0.90; NFI: 0.87; CFI: 0.97; IFI: 0.97; TLI: 0.96; RMSEA: 0.04; SRMR: 0.059.

Şekil 4.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeksleri ve Model Görünümü

AFA sonucunda elde edilen 6 faktörlü yapının DFA sonucunda 5 faktörlü yapıya dönüştüğü görüldü. DFA sürecinde, model uyum indekslerinin (GFI, NFI, RMSEA, SRMR) kabul edilebilir sınırların altında kalması nedeniyle modifikasyon indeksleri incelendi, ancak çok sayıda modifikasyon önerisi elde edildi. Fazla sayıda modifikasyon yapılmasının teorik yapıya ve ölçeğin kavramsal bütünlüğüne zarar verebilecek olması nedeniyle modifikasyonlara başvurmak yerine, faktör yükleri düşük ve çapraz yüklenme gösteren maddelerin çıkarılması tercih edildi. Böylelikle 30 madde içerisinde 10 madde, optimum uyum indekslerine ulaşabilmek ve varsayımları karşılayabilmek adına analizden çıkartıldı. Şekil 4.2’de sunulan model, beş faktörlü bir yapı göstermekte olup 20 maddeden oluşmaktadır. Faktör 1’de yer alan maddelerin faktör yüklerinin 0,548 ile 0,877 arasında, Faktör 2’deki maddelerin faktör yüklerinin 0,629 ile 0,751 arasında, Faktör 3’teki maddelerin faktör yüklerinin 0,615 ile 0,854 arasında, Faktör 4’teki maddelerin faktör yüklerinin 0,678 ile 0,886 arasında ve Faktör 5’teki maddelerin faktör yüklerinin 0,561 ile 0,781 arasında değişmekte olduğu tespit edildi. Modelin uyum indeksleri ise şu şekildedir: CMIN/DF: 1,276; AGFI: 0,865; GFI: 0,899; NFI: 0,873; CFI: 0,969; IFI: 0,970; TLI: 0,962; RMSEA: 0,040; SRMR: 0,0591. (Tablo 4.4).

Tablo 4.4. Yapısal Eşitlik Modeli Araştırmalarında Kullanılan Uyum İndekslerine İlişkin Mükemmel ve Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri

Uyum İndeksleri	Çalışmanın Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum Ölçütleri	Kabul Edilebilir Uyum Ölçütleri
χ^2/df	1.276	$0 \leq \chi^2/df \leq 2.00$	$2.00 \leq \chi^2/df \leq 5.00$
AGFI	0.865	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$
GFI	0.899	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$
CFI	0.969	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$
NFI	0.873	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$
NNFI (TLI)	0.962	$0.95 \leq NNFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NNFI \leq 0.95$
IFI	0.970	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	$0.90 \leq IFI \leq 0.95$
SRMR	0.059	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.08$
RMSEA	0.040	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$

4.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Güvenirlik Analizleri Bulguları

Çalışmada, "Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği"nin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla Cronbach's Alpha güvenirlilik katsayısı, madde-toplam puan korelasyonu analizi, ikiye bölünmüş güvenirlilik (split-half reliability) analizi ve test tekrar test güvenirliliği analizi yöntemleri kullanıldı.

4.3.1. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Madde Toplam Puan

Analizleri

Tablo 4.5. Ölçek Madde Toplam Puan Analizlerine İlişkin İstatistikler

Faktör ve Maddeler	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Karesel Çoklu Korelasyon	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa Değeri	Faktör Cronbach's Alpha Değerleri	Toplam Cronbach's Alpha Değeri
Ölçek_S2	0.291	0.769	0.878	0.768	0.879
Ölçek_S3	0.313	0.466	0.878		
Ölçek_S4	0.286	0.314	0.878		
Ölçek_S7	0.246	0.301	0.879		
Ölçek_S12	0.541	0.564	0.871	0.804	
Ölçek_S14	0.524	0.443	0.872		
Ölçek_S15	0.554	0.538	0.870		
Ölçek_S16	0.481	0.396	0.873		
Ölçek_S21	0.379	0.378	0.877	0.823	
Ölçek_S23	0.386	0.729	0.876		
Ölçek_S24	0.383	0.574	0.876		
Ölçek_S25	0.542	0.786	0.871		
Ölçek_S26	0.505	0.460	0.873	0.768	
Ölçek_S27	0.540	0.556	0.871		
Ölçek_S28	0.610	0.592	0.869		
Ölçek_S29	0.627	0.610	0.868		
Ölçek_S30	0.658	0.590	0.867	0.858	
Ölçek_S31	0.581	0.516	0.869		
Ölçek_S32	0.543	0.315	0.871		
Ölçek_S34	0.521	0.389	0.872		

Tablo 4.5 incelendiğinde, düzeltilmiş madde-toplam korelasyon değerlerinin 0,246 ile 0,658 arasında ve karesel çoklu korelasyon değerlerinin 0,301 ile 0,786 arasında değiştiği görülmektedir. Faktörlerin Cronbach's α değerleri incelendiğinde, en yüksek değer Ölçek_S28'in faktöründe 0,858 olarak belirlenmiş olup, diğer faktörlerin değerleri

0,768 ile 0,823 (Ölçek_S21 faktörü) arasında değişmektedir. Ölçeğin toplam Cronbach's Alpha değeri ise 0,879 olarak hesaplandı (Tablo 4.5).

4.3.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği İki Yarım Test Güvenirliği (Split-Half) Analiz Bulguları

Tablo 4.6. İki Yarım Test Güvenirliği (Split-Half) Analizi Sonuçları

İstatistik	Bölüm	Değer	Madde Sayısı
Cronbach's Alpha	Bölüm 1	0.754	10 ^a
	Bölüm 2	0.860	10 ^b
Toplam Madde Sayısı			20
Formlar Arası Korelasyon		0.595	
Spearman-Brown Katsayısı	Eşit Uzunluk	0.746	
	Eşit Olmayan Uzunluk	0.746	
Guttman Split-Half Katsayısı		0.722	

^a Ölçek_S2, Ölçek_S3, Ölçek_S4, Ölçek_S7, Ölçek_S12, Ölçek_S14, Ölçek_S15, Ölçek_S16, Ölçek_S21, Ölçek_S23.

^b Ölçek_S24, Ölçek_S25, Ölçek_S26, Ölçek_S27, Ölçek_S28, Ölçek_S29, Ölçek_S30, Ölçek_S31, Ölçek_S32, Ölçek_S34.

Tablo 4.6'da iki yarım test güvenirliği (Split-Half) analizi sonuçları sunulmaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, ölçek iki eşit parçaya bölünerek her bir parçanın Cronbach's Alpha değerleri hesaplandı. Birinci bölümün (10 madde) Cronbach's Alpha değeri 0,754, ikinci bölümün (10 madde) Cronbach's Alpha değeri ise 0,860 olarak saptandı. Formlar arası korelasyon katsayısı 0,595 olarak tespit edildi. Tablo 4.6'da Spearman-Brown katsayısının hem eşit uzunluk hem de eşit olmayan uzunluk için 0,746 değerine sahip olduğu görülmektedir. Guttman Split-Half katsayısı ise 0,722 olarak hesaplandı.

4.3.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği Test Tekrar Test Analiz Bulguları

Tablo 4.7. Ön-Test ve Son-Test Puanları için Pearson Korelasyon Katsayıları ve %95 Güven Aralıkları

Değişken Çifti	Pearson r	p	%95 GA Alt Sınır	%95 GA Üst Sınır
Toplam: Ön test-Son test	0.963	<0.001	0.935	0.979
Faktör 1: Ön test-Son test	0.796	<0.001	0.665	0.880
Faktör 2: Ön test-Son test	0.966	<0.001	0.940	0.981
Faktör 3: Ön test-Son test	0.974	<0.001	0.955	0.986
Faktör 4: Ön test-Son test	0.701	<0.001	0.526	0.820
Faktör 5: Ön test-Son test	0.978	<0.001	0.961	0.987

GA: Güven aralıkları, tüm korelasyonlar p <0.001 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4.7’de, ön-test ve son-test puanları arasındaki Pearson korelasyon katsayıları ve %95 güven aralıkları sunulmaktadır. Toplam puanlar arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptandı ($r = 0,963$, $p < 0,001$, %95 GA = 0,935–0,979). Tüm faktörlerde ön-test ve son-test puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı korelasyonlar bulundu.

Tablo 4.8. Ön-Test ve Son-Test Puanları için Bağımlı Gruplarda T Testi Karşılaştırmaları

Değişken Çifti	t	sd	p
Toplam: Ön test-son test	0.289	49	0.774
Faktör 1: Ön test-son test	1.353	49	0.182
Faktör 2: Ön test-son test	-3.815	49	<0.001
Faktör 3: Ön test-son test	2.112	49	0.040
Faktör 4: Ön test-son test	1.821	49	0.075
Faktör 5: Ön test-son test	0.651	49	0.518

GA: Güven aralıkları, tüm korelasyonlar $p < 0.001$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4.8’de, ön-test ve son-test puanları için bağımlı gruplarda t testi karşılaştırma sonuçları sunulmaktadır. Toplam puanlar açısından ön-test ve son-test ölçümleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı tespit edildi ($t = 0,289$, $sd = 49$, $p = 0,774$).

4.3.4. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği’nin Alt-üst %27’lik Grup Ayırıştırma Analizi Bulguları

Tablo 4.9. Alt-Üst %27 Gruplarına Göre Maddelerin Ayırt Edicilik Analizi ve t-Testi Sonuçları

	Gruplar	n	$\bar{x} \pm SS$	t	p
Toplam Puan	Alt %27	95	57.28±7.92	-31.203	<0.001
	Üst %27	95	111.19±14.86		
Faktör 1	Alt %27	95	18.89±4.21	-21.062	<0.001
	Üst %27	95	28.00±0.00		
Faktör 2	Alt %27	95	9.75±2.86	-52.663	<0.001
	Üst %27	95	26.77±1.32		
Faktör 3	Alt %27	95	3.00±0.00	-31.455	<0.001
	Üst %27	95	15.45±3.86		
Faktör 4	Alt %27	95	4.44±0.65	-30.909	<0.001
	Üst %27	95	15.94±3.57		
Faktör 5	Alt %27	95	10.15±2.92	-51.747	<0.001
	Üst %27	95	36.39±3.99		

$\bar{x}$: Ortalama, SS: Standart sapma, n: Sayı, t: Bağımsız örneklem t testi değeri.

Tablo 4.9’da alt ve üst %27’lik grupların toplam ve faktör puanları karşılaştırmasına ilişkin sonuçlar görülmektedir. Toplam puan açısından, üst %27’lik grubun puan ortalaması ($111,19 \pm 14,86$), alt %27’lik grubun puan ortalamasından ($57,28 \pm 7,92$) anlamlı derecede yüksek bulundu ($t = -31,203$, $p < 0,001$). Faktör bazında incelendiğinde, tüm faktörlere ilişkin puan ortalamalarının alt ve üst gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği saptandı.

5. TARTIŞMA

Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanmış versiyonunun psikometrik özelliklerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada elde edilen bulgular üç başlık halinde tartışıldı. Bunlar:

5.1 Çalışmanın Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulguların Tartışılması

5.2 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Geçerlik Bulgularının Tartışılması

5.3 Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Güvenirlik Bulgularının Tartışılması

5.1 Çalışmanın Sosyodemografik Verilerine İlişkin Bulguların Tartışılması

Babaların sosyodemografik özelliklerinde, %33,2'sinin 36-40 yaş aralığında, %37,2'sinin ilköğretim mezunu, %42,6'sının 4 ve üzeri çocuk sayısına sahip olduğu saptandı. Ailelerin %53,4'ünün gelirinin gidere eşit olduğu bulundu. Çocukların %53,4'ünün erkek olduğu belirlendi. Türk toplumunda baba katılımı ile ilgili yapılan farklı ölçek çalışmalarına bakıldığında babaların yaş ortalamalarının 36,4 ve %58,3'ünün iki ve daha fazla çocuğa sahip olduğu (Sımsıkı ve Şendil, 2014), %40,3'ünün ilk ve orta okul mezunu, aile gelir durumunun %60,7'sinin orta düzeyde (Karabulut, 2019), çocukların %55,3'ünün erkek (Ünlü, 2010) olduğu görülmüştür (Karabulut, 2019; Sımsıkı ve Şendil, 2014; Ünlü, 2010). Bu doğrultuda çalışma sonuçlarının literatürle benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bunların yanı sıra ölçeğin Türk toplumuna uyarlanması sırasında kültürel bağlamda bazı farklılıkların analiz sonuçlarını etkilediği de gözlemlendi. Ölçüm aracından çıkarılan maddelerin çoğunun “Sıcaklık ve Uyum” ve “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” alt boyutlarında olması bu kültürel farklılığı ortaya koymaktadır. Ölçeğin orijinalinin geliştirildiği ve sosyoekonomik koşulların daha iyi olduğu Amerika'da babaların bebeğiyle ilgilenmesi, bebeğin genel program ve aktivitelerini düzenlemesi, bebek bakımında eşiyle görev paylaşımı yapması sıkça görülen davranışlarken Türk babalarda bu davranışların henüz rutinleşmemiş olmasının çalışma sonucunda elde edilen ölçüm aracına yansıdığı görüldü.

5.2. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Geçerlik Bulgularının Tartışılması

Araştırmada ölçüm aracının kapsam geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla 6 uzman görüşüne başvuruldu. Uzman görüşleri doğrultusunda maddelerin kapsam geçerlik oranları 0,80 ile 1,00 arasında bulundu ve ölçüm aracından herhangi bir madde çıkarılmadı. Ölçüm aracının KGİ değeri ise Davis tekniğine göre 0,96 olarak hesaplandı. Bu tekniğe göre KGİ'nin 0,80'nin üzerinde olması gerektiği belirtilmektedir. (Polit ve Beck, 2018; Şencan, 2005). Bu sonuçlar uzman görüşlerinin birbiriyle uyumlu olduğunu ve ölçüm aracının kapsam geçerliğinin sağlandığını gösterdi.

Ölçüm araçlarının yapı geçerliğinin değerlendirilmesinde faktör analizleri en önemli yaklaşım olarak bilinmektedir. Yapı geçerliğini değerlendirmek için öncelikle AFA sonrasında DFA bakılması gerekmektedir. AFA'nın uygulanabilmesi için ilk olarak veri setinin faktör analizine uygunluğu Barlett Testi ve KMO Testi ile değerlendirilmektedir. Bartlett testi ile maddelerin birbirleriyle korelasyonlarının yeterliliğine KMO testi ile de örneklem sayısının yeterliliğine bakılmaktadır. Literatüre göre faktör analizi için Bartlett Testi p değerinin 0,05' in altında, KMO 'nun 0,60' ın üzerinde olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2021; Gürbüz ve Şahin, 2017). Çalışmada KMO değeri 0,851 ve Barlett testi p değeri <0.001 sonucu olarak bulundu. Ölçeğin orijinalinde KMO değeri ve Bartlett Testi sonuçları paylaşılmadığından karşılaştırma yapılamadı. Elde edilen bulgulara göre örneklem sayısının yeterli ve veri setinin faktör analizine uygun olduğu sonucuna varıldı.

Maddelerin hangi faktörde yer aldıklarını tespit etmek ve faktör yapılarını incelemek için yapılan AFA analizleri sonucunda toplam varyansın %52,00' ını açıklayan ve özdeğer katsayıları 1,00' in üzerinde olan 6 alt boyutlu 30 maddeden bir ölçek yapısı elde edildi. Faktör 1'in toplam varyansın %24,90' ını, Faktör 2'nin toplam varyansın %11,73' ünü, Faktör 3'ün toplam varyansın %6,31' ini, Faktör 4'ün toplam varyansın %4,38' ini, Faktör 5'in toplam varyansın %2,70' ini, Faktör 6'nın toplam varyansın %1,95'ini açıkladığı saptandı. Orijinal ölçekte toplam varyansın %55,10 olduğu belirtilmiştir (Singley vd., 2018). Çalışmada Faktör 1'in faktör yükleri 0,466 – 0,810 arasında, Faktör 2'nin faktör yükleri 0,469 – 0,733 arasında, Faktör 3'ün faktör yükleri 0,639 – 0,854 arasında, Faktör 4'ün faktör yükleri 0,475 – 0,862 arasında ve Faktör 5'in faktör yükleri 0,329 – 0,794 arasında ve Faktör 6'nın faktör yüklerinin 0,505 – 0,709 arasında değer aldığı tespit edildi. Ölçeğin orijinalinde faktör yüklerinin 0,42- 0,91

arasında değiştiği ifade edilmiştir (Singley vd., 2018). Literatürde maddelerin faktör yüklerinin toplam varyansı açıklama yüzdesinin en az %40'ın üzerinde olması gerektiği belirtilmekle beraber %50'yi geçmesi yapı geçerliği için önemli bir kanıt olarak kabul edilmekte ve maddelerin faktör yük değerlerinin 0,30'un üzerinde olması beklenmektedir (Akgül, 2005; Seçer, 2018). Çalışmada elde edilen tüm faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu görölmektedir. Toplam varyans için hesaplanan değerin %52' de kalması ise faktörlerin çıkarılması için ortak varyans analizi yönteminin tercih edilmesiyle açıklanabilir. Konuyla ilgili literatürde faktör çıkarma yöntemi olarak ortak varyans analizi kullanıldığında açıklanan varyans yüzdelерinin daha az olması beklendiği ve ortak varyans analizinde açıklanan varyansın %40'ın üzerinde olmasının yeterli olduğu ifade edilmektedir (Sürücü vd., 2024; Watkins, 2018). Bu doğrultuda bu çalışmada yeterli sayılabilecek düzeyde toplam varyansın sağlandığı ve faktör yük değerlerinin yeterli olduğu sonucuna varıldı.

DFA, AFA sonrası elde edilen modelin uygunluğunu değerlendirmek için bakılmaktadır. DFA'da sıklıkla GFI, AGFI, CFI, NFI, NNFI, RMSEA, RMR, SRMR gibi uyum indeksleri kullanılmaktadır. Çalışmada yapılan DFA analizleri sonucunda 20 maddeden oluşan 5 faktörlü ölçek yapısı elde edildi. Faktör 1 (Sıcaklık ve Uyum)'in faktör yükleri 0,54 ile 0,87 arasında, Faktör 2 (Kontrol ve Süreç Sorumluluğu)'nin faktör yükleri 0,62 ile 0,75 arasında, Faktör 3 (Hayal Kırıklığı)'ün faktör yükleri 0,61 ile 0,85 arasında, Faktör 4 (Dolaylı Bakım)'ün faktör yükleri 0,67 ile 0,88 arasında ve Faktör 5 (Pozitif Katılım)'in faktör yükleri 0,56 ile 0,78 arasında olduğu saptandı. Uyum indekslerinden χ^2/sd değeri 1,27 olarak, CMIN/DF: 1,276; AGFI: 0,865, NFI 0,87, NNFI 0,96, CFI 0,96, GFI 0,89, IFI 0,97, TLI: 0,962, SRMR: 0,0591 RMSEA değeri 0,04 olarak hesaplandı. Ölçeğin orijinalinde χ^2/sd değeri 1339,99, CFI 0,92, NNFI 0,91, WRMR 1,46 RMSEA 0,08 ve p değeri 0,001'den küçük ($p<0,001$) olarak bildirilmiştir (Singley vd., 2018). Literatüre bakıldığında χ^2/sd değerinin 5'ten küçük, uyum indekslerinin 0,90'ın üzerinde, RMSEA değerinin 0,08'den küçük olması ve p değerinin anlamlı ($p<0,05$) olması gerektiği vurgulanmaktadır (Harrington, 2009; Sürücü ve Maslakçı, 2020). Bu çalışmada CMIN/DF değerinin 3'ün altında olması modelin iyi uyum gösterdiğini, AGFI değerinin 0,85'in üzerinde olması kabul edilebilir düzeyde uyum sergilediğini, CFI, IFI ve TLI değerlerinin 0,95'e yakın ve üzerinde olması çok iyi uyum sergilediğini, RMSEA ve SRMR değerlerinin 0,08'den küçük olması iyi uyum sergilediğini ortaya koymaktadır. Çalışmada uyum indekslerinden GFI ve NFI değerlerinin 0,90'ın biraz altında olduğu

görüldü. Literatürde uyum indekslerinden GFI, CFI, TLI gibi değerlerin modeldeki değişken sayısına, faktör yüklerine ya da ölçüm kalitesine ilişkin olarak değişebilmesinin, bu değerler için kesin bir değer belirlenmesini zorlaştırdığı belirtilmekte ve GFI için 0,85 üzerindeki değerlerin kabul edilebilir olduğu bildirilmektedir (Sürücü vd., 2021; Ximénez vd., 2022). Benzer şekilde NFI değeri için 0,80' e kadar kabul edilebilir olduğuna dair görüşler de bulunmaktadır (Hooper vd., 2008). Uyum indeksleri ile ilgili farklı değerlendirmeler olmakla beraber literatürde 0,90 ve üzeri genel kabul gören görüştür. Ayrıca 35 maddeden 15 maddenin çıkarılması sonucunda elde edilen 20 maddelik yapının, model uyum indekslerini iyileştirdiği ve daha net bir faktör yapısı sağladığı gözlemlendi. Kültürlerarası ölçek uyarlama çalışmalarında ölçeğin psikometrik özelliklerinin güçlendirilmesi ve hedef kültürde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı elde edilebilmesi adına maddelerin çıkarılması, literatürde sıklıkla karşılaşılan ve kabul edilebilir bir durum olarak görülmektedir. Tüm bu veriler doğrultusunda ölçeğin farklı bir kültüre uygulanıyor olması ve her iki toplumdaki dil yapılarının farklılığının, çalışmanın DFA sonuçlarını etkileyebileceği göz önünde bulundurularak uyum indekslerinin tamamına yakınının 0,90'ın üzerinde olması nedeniyle modelin veri setiyle genel olarak iyi bir uyum sergilediği değerlendirildi. Sonuç olarak, çalışmanın AFA ve DFA sonuçları ölçeğin yapı geçerliğini destekleyerek ölçeğin geçerli ve kullanılabilecek bir ölçek olduğunu ortaya koydu.

5.3. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği'nin Güvenirlik Bulgularının Tartışılması

İç tutarlılık katsayısı (Cronbach α), likert tipi ölçeklerin güvenilirlik çalışmalarında sıklıkla başvurulmuş bir yöntemdir (George & Mallery, 2024). Cronbach α 0 ile 1 arasında değer almaktadır. Cronbach α 0,40'tan küçükse güvenilir değil, 0,40-0,60 aralığında güvenilirliği düşük, 0,60-0,80 aralığında oldukça güvenilir, 0,80-0,1 aralığında güvenilirliği yüksek olarak kabul edilmektedir (Kılıç, 2016; Şencan, 2005). Çalışmada ölçeğin Cronbach α değeri 0,879 olarak bulundu. Ölçeğin "Sıcaklık ve Uyum" alt boyutunun Cronbach α değeri 0,768, "Kontrol ve Süreç Sorumluluğu" alt boyutunun Cronbach α değeri 0,804, "Hayal Kırıklıkları" alt boyutunun Cronbach α değeri 0,823, "Dolaylı Bakım" alt boyutunun Cronbach α değeri 0,768, "Pozitif Katılım" alt boyutunun Cronbach α değeri 0,858 olarak hesaplandı. Ölçeğin orijinalinde ise ölçeğin toplam Cronbach α değerinin 0,77-0,92 arasında olduğu ve alt boyutların Cronbach α değerlerinin 0,81-0,92 arasında değiştiği belirtilmiştir (Singley vd., 2018). Bu çalışmada

elde edilen ölçek Cronbach α 0,879 değeri ve tüm faktörlerin Cronbach α değerlerinin 0,70 ve 0,80 değerlerinin üzerinde bulunması, ölçeğin yüksek güvenirlikte olduğunu ve alt boyutlarının da yüksek güvenirlikte ve oldukça güvenilir olduğunu gösterdi. Bu doğrultuda Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeğinin güvenilir bir ölçüm aracı olduğu sonucuna varıldı.

Madde toplam puan analizi, ölçüm aracında bulunan maddelerin ölçeğin tamamıyla ilişki düzeyini tespit etmek için kullanılmaktadır. Bu analiz için maddeler ile ölçüm aracının toplam puanı arasındaki korelasyon hesaplanmakta, korelasyonun yüksek olması maddenin ölçekle uyumlu olduğunu ve ölçeğin iç tutarlığının yüksek olduğunu göstermektedir (Karasar, 2016). Literatüre göre madde toplam korelasyon katsayısının 0,20 ve üzeri değere sahip olması gerekmektedir (DeVellis ve Thorpe, 2021; Şencan, 2005). Bu çalışmada madde toplam puan korelasyonlarına bakıldığında maddelerin korelasyon katsayılarının 0,246 ile 0,658 arasında değiştiği ve maddelerin tamamının istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edildi. Ölçeğin madde-alt boyut korelasyonlarına bakıldığında “Sıcaklık Ve Uyum” alt boyutu korelasyon katsayılarının 0,246 – 0,313 arasında “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,481 - 0,554 arasında, “Hayal Kırıklıkları” alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,379 – 0,386 arasında, “Dolaylı Bakım” alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,505 - 0,542 arasında, “Pozitif Katılım” alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,521 – 0,658 arasında dağılım gösterdiği ve istatistiksel olarak anlamlı derecede ilişkili olduğu bulundu. Orijinal ölçekteki madde toplam puan korelasyon katsayılarının 0,09-0,63 arasında ve madde-alt boyut korelasyonlarının 0,57-0,81 arasında değiştiği ifade edilmiştir (Singley vd., 2018). Bu çalışmada düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının tüm maddelerde 0,20’nin üzerinde olması ve çoğu maddede 0,30’un üzerinde değerlere sahip olması, ölçüm aracı maddelerinin birbiriyle ilişkili olduğunu ve maddelerin ölçüm aracının bütünüyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda ölçek ve alt boyutlarının yüksek madde güvenirliğine sahip olduğu sonucuna ulaşıldı.

İki yarım test yönteminde elde edilen tüm veriler iki eşit parçaya bölünerek her bir yarı ayrı bir test olarak kabul edilir. Bu iki test arasındaki korelasyonun yüksek olması, ölçeğin tamamının birbiriyle tutarlı maddelerden oluştuğunu yani iç tutarlılığının yüksek olduğunu gösterir (DeVellis ve Thorpe, 2021). İki yarım test güvenirliği için iki yarı arasındaki korelasyon değeri, Spearman Brown katsayısı ve Split-Half katsayısı hesaplanmaktadır. Literatürde iki yarım test arasındaki korelasyon değerinin 0,80’in ve

güvenirlik katsayılarının 0,70'in üzerinde olması önerilmektedir (Polit ve Beck, 2018; Raykow, 2011). Çalışmanın iki yarım test analizi sonuçlarında ilk yarının Cronbach α değeri 0,754, ikinci yarının Cronbach α değeri 0,860 ve iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı 0,595 olarak hesaplandı. Spearman Brown katsayısı 0,746 ve Split-Half katsayısı 0,722 olarak bulundu. Ölçeğin orijinalinde iki yarım test yöntemi uygulanmadığından orijinal ölçekle karşılaştırma yapılamadı. Bu çalışmanın iki yarım test analizi bulgularına göre, ilk yarının Cronbach α değerinin 0,70'in ve ikinci yarının Cronbach α değerinin 0,80'in üzerinde olması, ölçeğin iki yarısının da güvenilir olduğunu gösterdi. Güvenirlik katsayılarının tamamının 0,70'in üzerinde olması ve iki yarı arasında korelasyon olması ölçeğin bütün olarak birbiriyle ilişkili maddelerden oluştuğunu ve iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir.

Önemli bir güvenirlik yöntemi olan test- tekrar test yönteminde ölçeğin zamana karşı değişmezliği incelenmektedir. Bu nedenle iki ölçüm arasında 2-6 hafta arasında zaman olması önerilmektedir. Ölçüm sonuçları çoğunlukla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi ile değerlendirilmektedir (Karagöz, 2023; Weir, 2005). Korelasyon ne kadar yüksekse test – tekrar test güvenirliğinin o kadar yüksek olduğu kabul edilir. Ölçeğin kararlılık gösterdiğinin kanıtlanması için bu değer 0,70'in üzerinde değer alması ve iki ölçüm arasında puan ortalaması farkının bulunmaması gerekmektedir (Boateng, 2018; Mehta vd., 2018; Polit ve Beck, 2018). Bu çalışmada ölçüm aracı 50 kişilik bir gruba 4 hafta arayla iki kere uygulanarak test tekrar test güvenirlik katsayısı Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu hesaplandı. Analizler sonucunda güvenirlik katsayısı 0,963 olarak saptandı ve iki ölçüm arasında istatistiksel olarak anlamlı bir puan ortalaması farkı saptanmadı. Ölçeğin orijinalinde alt boyutların test tekrar test güvenirliklerinin 0,51-0,74 arasında değiştiği bildirilmiştir (Singley vd., 2018). Bu çalışmada ise alt boyutların test tekrar test güvenirliklerinin 0,701 ile 0,978 arasında değiştiği tespit edildi. Çalışmada yapılan test-tekrar test analizleri sonucunda tüm alt boyutlarda ön test ve son test puanları arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların bulunması, ölçümlerin tutarlı ve güvenilir olduğunu gösterdi. İki ölçüm arasında puan ortalaması farkının bulunmaması ve güvenirlik katsayısının 0,70'in üzerinde değer alması ölçeğin test tekrar test güvenirliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Alt-üst %27 yöntemi, psikometri alanında ölçek geliştirme ve madde analizi süreçlerinde sıklıkla başvuru alan, maddelerin ayırt edicilik özelliklerini belirlemeye

yönelik istatistiksel bir tekniktir (Baker ve Kim, 2017). Bu yöntemde öncelikle ölçekten alınan toplam puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanır. Bu sıralama sonucunda, en yüksek puanları alan üst %27'lik dilim ile en düşük puanları alan alt %27'lik dilim belirlenir. Belirlenen alt ve üst gruplar arasında her bir madde için karşılaştırmalı analizler yapılır (Çelen ve Aybek, 2022). Bu karşılaştırmalar genellikle bağımsız örneklem t-testi yoluyla gerçekleştirilir. Analiz sonucunda elde edilen t değerlerinin istatistiksel açıdan anlamlı olması ($p < 0.05$ veya $p < 0.01$), ilgili maddenin ayırt edicilik özelliğine sahip olduğunu gösterir (Hasançebi, 2020). Bu çalışmada yapılan analizlerde üst %27'lik grubun puan ortalamasının ($111,19 \pm 14,86$), alt %27'lik grubun puan ortalamasından ($57,28 \pm 7,92$) yüksek olduğu saptandı. Anlamlılık düzeyleri ise tüm karşılaştırmalarda $p < 0,001$ olarak tespit edildi. Bu sonuçlar ölçeğin ölçülmek istenen özelliği taşıyan bireyleri başarılı bir şekilde ayırt edebildiğini göstermektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

- Ölçeğin KMO katsayısı 0,851, Bartlett testi χ^2 değeri 2431,090 ve $p < 0,001$ olarak bulundu.
- Yapılan faktör analizleri sonucunda toplam varyansın %52,004'ünü açıklayan 5 alt boyutlu yapı elde edildi.
- Ölçeğin Cronbach α katsayısı 0,879 olarak hesaplandı. Ölçeğin Cronbach α katsayıları “Sıcaklık ve Uyum” alt boyutu için 0,768, “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” alt boyutu için 0,804, “Hayal Kırıklığı” alt boyutu için 0,823, “Dolaylı Bakım” alt boyutu için 0,768 ve “Pozitif Katılım” alt boyutu için 0,858 olarak hesaplandı.
- Ölçek faktör yüklerinin “Sıcaklık ve Uyum” alt boyutunda 0,542-0,877 arasında, “Kontrol ve Süreç Sorumluluğu” alt boyutunda 0,629-0,751 arasında, “Hayal Kırıklığı” alt boyutunda 0,615-0,854 arasında, “Dolaylı Bakım” alt boyutunda 0,678-0,886 arasında, “Pozitif Katılım” alt boyutunda 0,561-0,781 arasında değiştiği saptandı.
- Ölçek uyum indekslerinden CMIN/DF, AGFI, CFI, IFI, TLI, RMSEA, SRMR değerlerinin mükemmel ve kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlendi.
- Sperman-Brown katsayısı 0,746 ve Split-Half katsayısı 0,722 olarak bulundu.
- Test-tekrar test puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edildi.

Bu sonuçlar doğrultusunda Bebeklik Döneminde Baba Katılım Ölçeği Türk toplumunda bebeklik döneminde baba katılımını ölçmek için kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlendi.

6.2. Öneriler

- Ölçeğin kullanılarak Türk babaların bebeklik dönemindeki baba katılımı düzeylerinin belirlenmesi,
- Ölçeğin kullanılarak Türk babaların baba katılımı düzeylerinin belirlenmesi ile bu dönemdeki baba katılımını arttırmaya yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi,

- Ölçeğin kullanılarak bebeklik döneminde baba katılımı düzeylerini etkileyen faktörlerin araştırılması,
- Ölçeğin kullanılarak bebeklik dönemindeki baba katılımının çocuğun gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesi,
- Ölçeğin kullanılarak kültürler arası karşılaştırmaların yapılabileceği çalışmaların gerçekleştirilmesi önerilir.

6.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın gelişigüzel örneklem yöntemi kullanılarak yapılmış olması ve sadece araştırmaya katılmaya gönüllü babalarla gerçekleştirilmesi araştırmanın sınırlılığıdır.

KAYNAKÇA

- Adamsons, K., & Pasley, K. (2016). Parents' fathering identity standards and later father involvement. *Journal of Family Issues*, 37(2), 221-244. <https://doi.org/10.1177/0192513X13514407>
- Akram, M., Batool, Z., Mahmood, B., & Mahmood, S. (2019). Role of father in child personality development: Evidence from Pakistan. *European Online Journal of Natural and Social Sciences: Proceedings*, 8(3), 1-10.
- Aksoy, A. B., & Tatlı, S. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların çocuklarıyla olan ilişkileri ile babalık rolü algıları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 1-22.
- Akgül, A. (2005). *Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri: Spss uygulamaları* (3.baskı). Emek Ofset.
- Aktürk, Z., & Acemoğlu H. (2012). Tıbbi araştırmalarda güvenilirlik ve geçerlilik. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2), 316-319. <https://doi.org/10.5798/diclemedj.0921.2012.02.0150>
- Allport, B. S., Johnson, S., Aqil, A., Labrique, A. B., Nelson, T., Kc, A., Carabas, Y., & Marcell, A. V. (2018). Promoting father involvement for child and family health. *Academic Pediatrics*, 18(7), 746-753. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2018.03.011>
- Alpar, R. (2014). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik- güvenilirlik* (3. baskı). Detay Yayıncılık.
- Ashiabi, G. S., & O'Neal, K. K. (2015). Child social development in context: An examination of some propositions in Bronfenbrenner's Bioecological Theory. *Sage Open*, 5(2), 1-14. <https://doi.org/10.1177/2158244015590840>
- Evcı, N. & Aylar, F. (2017). Ölçek geliştirme çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(10), 389-412. <https://doi.org/10.16990/SOBIDER.3386>
- Bajpai, R., & Bajpai, S. (2014). Goodness of measurement: Reliability and validity. *International Journal of Medical Science and Public Health*, 3(2), 112-115. <https://doi.org/10.5455/ijmsph.2013.191120133>
- Baker, C. E. (2014). African American fathers' depression and stress as predictors of father involvement during early childhood. *Journal of Black Psychology*, 40(4), 311-333. <https://doi.org/10.1177/0095798413486480>
- Baker, C. E. (2017). Father-son relationships in ethnically diverse families: Links to boys' cognitive and social emotional development in preschool. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2335-2345. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0743-3>
- Baker, F. B., & Kim, S.-H. (2017). *The basics of item response theory using R*. Springer International Publishing.
- Bakermans-Kranenburg, M. J., Lotz, A., Alyousefi-van Dijk, K., & van IJzendoorn, M. (2019). Birth of a father: Fathering in the first 1,000 days. *Child Development Perspectives*, 13(4), 247-253. <https://doi.org/10.1111/cdep.12347>
- Baldwin, S., Malone, M., Sandall, J., & Bick, D. (2018). Mental health and wellbeing during the transition to fatherhood: A systematic review of first time fathers' experiences. *JBIS Evidence Synthesis*, 16(11), 2118-2191. <https://doi.org/10.1112/JBISRIR-2017-003773>

- Bayram, H. (2020). Psikososyal gelişim kuramının sosyal bilgiler dersi kapsamında incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1993-2001. <https://doi.org/10.18506/anemon.761896>
- Belli, M., Akçay, N., & Bal Yılmaz, H. (2021). Geçmişten günümüze değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine katkıları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 366-371. <https://doi.org/10.34087/cbusbed.806798>
- Belsky, J. (1984). The determinants of parenting: A process model. *Child Development*, 55(1), 83-96. <https://doi.org/10.2307/1129836>
- Bennett, C., Harden, J., & Anstey, S. (2017). The silencing effects of the childhood innocence ideal: The perceptions and practices of fathers in educating their children about sexuality. *Sociology of Health ve Illness*, 39(8), 1365-1380. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.12591>
- Boateng, G. O., Neilands, T. B., Frongillo, E. A., Melgar-Quinonez, H. R., & Young, S. L. (2018). Best practices for developing and validating scales for health, social, and behavioral research: A primer. *Frontiers in Public Health*, 6, 149-167. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2018.00149>
- Bowlby, J., Ainsworth, M., & Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory. *Developmental Psychology*, 28(5), 759-775.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U., & Evans, G. W. (2000). Developmental science in the 21st century: Emerging questions, theoretical models, research designs and empirical findings. *Social Development*, 9(1), 115-125. <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00114>
- Bronte-Tinkew, J., Moore, K. A., Matthews, G., & Carrano, J. (2007). Symptoms of major depression in a sample of fathers of infants: Sociodemographic correlates and links to father involvement. *Journal of Family Issues*, 28(1), 61-99. <https://doi.org/10.1177/0192513X06293609>
- Büyüköztürk, Ş. (2021). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: Araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (29. Baskı). Pegem Akademi.
- Cabrera, N., Fitzgerald, H. E., Bradley, R. H., & Roggman, L. (2007). Modeling the dynamics of paternal influences on children over the life course. *Applied Developmental Science*, 11(4), 185-189. <https://doi.org/10.1080/10888690701762027>
- Cabrera, N. J., Fitzgerald, H. E., Bradley, R. H., & Roggman, L. (2014). The ecology of father-child relationships: An expanded model. *Journal of Family Theory ve Review*, 6(4), 336-354. <https://doi.org/10.1111/jftr.12054>
- Cabrera, N. J., Volling, B. L., & Barr, R. (2018). Fathers are parents, too! Widening the lens on parenting for children's development. *Child Development Perspectives*, 12(3), 152-157. <https://doi.org/10.1111/cdep.12275>
- Cano, T., Perales, F., & Baxter, J. (2019). A matter of time: Father involvement and child cognitive outcomes. *Journal of Marriage and Family*, 81(1), 164-184. <https://doi.org/10.1111/jomf.12532>
- Capps, R. C., Bronte-Tinkew, J., & Horowitz, A. (2010). Acculturation and father engagement with infants among Chineseand Mexican-origin immigrant fathers. *Fathering: A Journal of Theory, Research, and Practice about Men as Fathers*, 8(1), 61-92. <https://doi.org/10.3149/ft.0801.61>

- Castillo, J., Welch, G., & Sarver, C. (2011). Fathering: The relationship between fathers' residence, fathers' sociodemographic characteristics, and father involvement. *Maternal and Child Health Journal*, 15(8), 1342-1349. <https://doi.org/10.1007/s10995-010-0684-6>.
- Chaq, M. C. (2024). The role of fathers in children's character development: A literature review. *JP2KG AUD (Jurnal Pendidikan, Pengasuhan, Kesehatan Dan Gizi Anak Usia Dini)*, 5(1), 381-392.
- Clarkson, G., Gilmer, M. J., Moore, E., Dietrich, M. S., & McBride, B. A. (2019). Cross-sectional survey of factors associated with paternal involvement in the neonatal intensive care unit. *Journal of Clinical Nursing*, 28(21-22), 3977-3990. <https://doi.org/10.1111/jocn.14981>
- Cross Jr., W. E. (2017). Ecological factors in human development. *Child Development*, 88(3), 767-769. <https://doi.org/10.1111/cdev.12784>
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205.
- Çelen, Ü., & Aybek, E.C. (2022). Likert tipi ölçekler için madde ayrımcılığını hesaplamak için yeni bir yaklaşım. *Uluslararası Eğitimde Değerlendirme Araçları Dergisi*, 9(3), 772-786. <https://doi.org/10.21449/ijate.1173356>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., Büyüköztürk, Ş. (2018). *Çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Pegem Akademi Yayınları.
- Davis, L. L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5(4), 194-197. [https://doi.org/10.1016/S0897-1897\(05\)80008-4](https://doi.org/10.1016/S0897-1897(05)80008-4)
- Deleş, B., & Kaytez, N. (2020). Okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile baba katılım durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 84, 101-116.
- Demir Yıldırım, A. (2024). Farklı kültürlerdeki ebeveynlik tutumları ve ebelerin ebeveynlik bakımlarının kültürle entegrasyonu. *Ümraniye Pediatri Dergisi*, 4(1), 11-16. <https://doi.org/10.14744/upd.2024.41861>
- DeVellis, R. F., & Thorpe, C. T. (2021). *Scale development: Theory and applications*. Sage publications.
- Dick, G. L. (2011). The changing role of fatherhood: The father as a provider of selfobject functions. *Psychoanalytic Social Work*, 18(2), 107-125. <https://doi.org/10.1080/15228878.2011.611786>
- Diniz, E., Brandão, T., Monteiro, L., & Veríssimo, M. (2021). Father involvement during early childhood: A systematic review of the literature. *Journal of Family Theory ve Review*, 13(1), 77-99. <https://doi.org/10.1111/jftr.12410>
- Diniz, E., Brandão, T., & Veríssimo, M. (2023). Father involvement during early childhood: A systematic review of qualitative studies. *Family Relations*, 72(5), 2710-2730. <https://doi.org/10.1111/fare.12858>
- Ercan, İ., & Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3), 211-216.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K., & Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223. <https://doi.org/10.5336/medsci.2011-26747>
- Fagan, J., & Barnett, M. (2003). The relationship between maternal gatekeeping, paternal competence, mothers' attitudes about the father role, and father involvement. *Journal of Family Issues*, 24(8), 1020-1043. <https://doi.org/10.1177/0192513X03256397>

- Falceto, O. G., Fernandes, C. L., Baratojo, C., & Giugliani, E. R. J. (2008). Factors associated with father involvement in infant care. *Revista De Saude Publica*, 42(6), 1034-1040. <https://doi.org/10.1590/s0034-89102008000600009>
- Fitzgerald, H. E., von Klitzing, K., Cabrera, N. J., de Mendonça, J. S., & Skjøthaug, T. (2020). Fathers and very young children: A developmental systems perspective. In H. E. Fitzgerald, K. von Klitzing, N. J. Cabrera, J. Scarano de Mendonça, ve T. Skjøthaug (Ed.), *Handbook of fathers and child development: Prenatal to preschool* (pp. 5-28). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-51027-5_2
- Flouri, E., & Buchanan, A. (2003). What predicts fathers' involvement with their children? A prospective study of intact families. *British Journal of Developmental Psychology*, 21(1), 81-97. <https://doi.org/10.1348/026151003321164636>
- Freud, S. (1964a). Newintroduutory lectures on psycho-analysis. In J. Strachey (Ed. ve Trans.), *The standard edition of the complete works of Sigmund Freud* (Vol. 21, pp. 3-182). London: Hogarth Press.
- Fuertes, M., Faria, A., Beeghly, M., & Lopes-dos-Santos, P. (2016). The effects of parental sensitivity and involvement in caregiving on mother–infant and father–infant attachment in a Portuguese sample. *Journal of Family Psychology*, 30(1), 147-156. <https://doi.org/10.1037/fam0000139>
- George, D., & Mallery, P. (2024). IBM SPSS statistics 29 step by step: A simple guide and reference. Taylor & Francis.
- Gettler, L. T. (2014). Applying socioendocrinology to evolutionary models: Fatherhood and physiology. *Evolutionary Anthropology: Issues, News, and Reviews*, 23(4), 146-160. <https://doi.org/10.1002/evan.21412>
- Gomes, L. B., Crepaldi, M. A., & Bigras, M. (2013). Paternal engagement as an adjustment factor of aggressiveness in preschool students. *Paidéia (Ribeirão Preto)*, 23, 21-29. <https://doi.org/10.1590/1982-43272354201304>
- Gözüm, S., & Aksayan, S. (2003). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: ölçek uyarlama aşamaları ve dil uyarlaması. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 4(1), 9-14.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (4. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Gracia, P. (2014). Fathers' child care involvement and children's age in Spain: A time use study on differences by education and mothers' employment. *European Sociological Review*, 30(2), 137-150. <https://doi.org/10.1093/esr/jcu037>
- Grossman, F. K., Pollack, W. S., & Golding, E. (1988). Fathers and children: Predicting the quality and quantity of fathering. *Developmental Psychology*, 24(1), 82-91. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.24.1.82>
- Grzybowski, L. S., & Wagner, A. (2010). O envolvimento parental após a separação/divórcio. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 23, 289-298. <https://doi.org/10.1590/S0102-79722010000200011>
- Han, Y., Liu, K., & Xie, Y. (2023). Factors affecting father involvement in parenting and solutions. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 8, 1969-1975. <https://doi.org/10.54097/ehss.v8i.4624>
- Harrington, D. (2009). *Confirmatory factor analysis*. Oxford University Press.
- Hasançebi, B., Terzi, Y., & Küçük, Z. (2020). Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksine dayalı çeldirici analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(1), 224-240.

- Hawkins, A. J., & Palkovitz, R. (1999a). Beyond ticks and clicks: The need for more diverse and broader conceptualizations and measures of father involvement. *The Journal of Men's Studies*, 8(1), 11-32. <https://doi.org/10.3149/jms.0801.11>
- Hawkins, A. J., & Palkovitz, R. (1999b). Beyond ticks and clicks: The need for more diverse and broader conceptualizations and measures of father involvement. *The Journal of Men's Studies*, 8(1), 11-32. <https://doi.org/10.3149/jms.0801.11>
- Henry, J. B., Julion, W. A., Bounds, D. T., & Sumo, J. (2020). Fatherhood matters: An integrative review of fatherhood intervention research. *The Journal of School Nursing*, 36(1), 19-32. <https://doi.org/10.1177/1059840519873380>
- Hoffman, J. (2011). *Working with fathers: What social science research tells us about fathers and how to work with them*. Father Involvement Research Alliance.
- Holmes, E., & Huston, A. (2010). Understanding positive father-child interaction: Children's, fathers', and mothers' contributions. *Fathering*, 8, 203-225.
- Hooper, D., & Coughlan, J., & Mullen, M.R. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Çakmur, H. (2012). Araştırmalarda ölçme-güvenilirlik-geçerlilik. TAF Koruyucu Hekimlik Bülteni, 11(3), 339-344. <https://doi.org/10.5455/pmb.1-1322486024>
- Ishii-Kuntz, M., Makino, K., Kato, K., & Tsuchiya, M. (2004). Japanese fathers of preschoolers and their involvement in child care. *Journal of Marriage and Family*, 66(3), 779-791. <https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00052.x>
- İvrendi, A., & Işıkoğlu, N. (2010). A Turkish view on fathers' involvement in children's play. *Early Childhood Education Journal*, 37(6), 519-526. <https://doi.org/10.1007/s10643-010-0376-2>
- İzci, B., & Jones, I. (2021). An exploratory study of Turkish fathers' involvement in the lives of their preschool aged children. *Early Years*, 41(2-3), 248-261. <https://doi.org/10.1080/09575146.2018.1521384>
- Jeynes, W. H. (2015). A meta-analysis: The relationship between father involvement and student academic achievement. *Urban Education*, 50(4), 387-423. <https://doi.org/10.1177/0042085914525789>
- Jia, R., Kotila, L. E., & Schoppe-Sullivan, S. J. (2012). Transactional relations between father involvement and preschoolers' socioemotional adjustment. *Journal of Family Psychology*, 26(6), 848-857. <https://doi.org/10.1037/a0030245>
- Jones, K. (2005). The role of father in psychoanalytic theory: Historical and contemporary trends. *Smith College Studies in Social Work*, 75(1), 7-28. https://doi.org/10.1300/J497v75n01_02
- Karabulut, H. (2019). İlkokul döneminde çocuğu olan anneler ve babalar için baba katılım ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. S. Sönmez, E. Özçoban, D. Balkan, H. Karakuş (Ed.), *Sosyal, beşerî ve idari bilimler-2 alanında yeni ufuklar* (1.baskı) içinde (s. 201-217). Gece Akademi.
- Karabulut, H., & Şendil, G. (2018). Okul öncesi dönemdeki baba katılımının ebeveyn tutumlarına göre incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 143-154.
- Karagöz, Y. (2023). *Spss ve Amos uygulamalı: Nicel-nitel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (4. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek geliştirme çalışmalarında temel ilkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 13(40), 39-49. <https://doi.org/10.25282/ted.228738>
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel irade algı çerçevesi ile bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (31. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Karberg, E., & Cabrera, N. (2020). Family change and co-parenting in resident couples and children's behavioral problems. *Journal of Family Studies*, 26(2), 243-259. <https://doi.org/10.1080/13229400.2017.1367714>
- Kula Kartal, S., & Mor Dirlik, E. (2016). Geçerlik kavramının tarihsel gelişimi ve güvenilirlikte en çok tercih edilen yöntem: Cronbach alfa katsayısı. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1865-1879.
- Kennedy, M., Betts, L., Dunn, T., Sonuga-Barke, E., & Underwood, J. (2015). Applying Pleck's model of paternal involvement to the study of preschool attachment quality: A proof of concept study. *Early Child Development and Care*, 185(4), 601-613. <https://doi.org/10.1080/03004430.2014.944907>
- Khairani, K., & Maemonah, M. (2021). The nature of psychosocial development in early childhood according to Erik Erikson's view. *Jurnal Kajian Gender dan Anak*, 5(2), 151-161.
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenilirlik katsayısı. *Psikiyatri ve Davranış Bilimleri*, 6 (1), 47.
- Kırman, A., & Doğan, Ö. (2017). Anne-baba çocuk ilişkileri: bir meta-sentez çalışması. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 4(1), 28-49.
- Kim, K. E. (2018). The relationship among father's role identity, role belief, marital relationship, and father involvement in parenting. *Indian Journal of Public Health Research ve Development*, 9(9), 546-552. <https://doi.org/10.5958/0976-5506.2018.01056.2>
- Kim, S. W., & Hill, N. E. (2015). Including fathers in the picture: A meta-analysis of parental involvement and students' academic achievement. *Journal of Educational Psychology*, 107(4), 919-934. <https://doi.org/10.1037/edu0000023>
- Kimberly, C., & Linton, R. D. (2017). How time with a father relates to child's sexual health. *The Family Journal*, 25(2), 196-203. <https://doi.org/10.1177/1066480717699824>
- Kohl, P. L., Krauss, M. J., King, C., Cheng, S.-Y., Fowler, P., Goodwin, D. N., Tillis, C. D., Sullivan, H., Sorg, A., & Mueller, N. B. (2022). The impact of responsible fatherhood programs on parenting, psychological well-being, and financial outcomes: A randomized controlled trial. *Family Process*, 61(3), 1097-1115. <https://doi.org/10.1111/famp.12752>
- Kohut, H. (2009). *The restoration of the self*. University of Chicago Press.
- Koo, T. K., & Li, M. Y. (2016). A guideline of selecting and reporting intraclass correlation coefficients for reliability research. *Journal of Chiropractic Medicine*, 15(2), 155-163. <https://doi.org/10.1016/j.jcm.2016.02.012>
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Turkish Psychological Counseling ve Guidance Journal*, 4(35), 79-91.
- Lamb, M. E., & Lewis, C. (2013). Father-child relationships. In *handbook of father involvement: Multidisciplinary perspectives* (2. edition) (pp. 119-134). Routledge.
- Lamb, M. E., Pleck, J. H., Charnov, E. L., & Levine, J. A. (1987). A biosocial perspective on paternal behavior and involvement. In J. B. Lancaster, J. Altmann, A. S. Rossi, ve L. R. Sherrod (Eds.), *Parenting across the lifespan: Biosocial dimensions* (pp. 111-142). Aldine.
- Lamb, M. E. (2000). The history of research on father involvement. *Marriage ve Family Review*, 29, 23-42.
- Lamb, M. E. (2009). Fathers: forgotten contributors to child development. *Human Development*, 18(4), 245-266. <https://doi.org/10.1159/000271493>

- Lamb, M. E., & Stevenson, M. B. (1978). Father-infant relationships: Their nature and importance. *Youth ve Society*, 9(3), 277-298. <https://doi.org/10.1177/0044118X7800900303>
- Lang, S. N., Schoppe-Sullivan, S. J., Kotila, L. E., Feng, X., Kamp Dush, C. M., & Johnson, S. C. (2014). Relations between fathers' and mothers' infant engagement patterns in dual-earner families and toddler competence. *Journal of Family Issues*, 35(8), 1107-1127. <https://doi.org/10.1177/0192513X14522243>
- Lankinen, V., Lähteenmäki, M., Kaljonen, A., & Korpilahti, P. (2020). Father-child activities and paternal attitudes in early child language development: The STEPS study. *Early Child Development and Care*, 190(13), 2078-2092. <https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1557160>
- Lansford, J. E. (2022). Annual research review: Cross-cultural similarities and differences in parenting. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 63(4), 466-479. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13539>
- Lundy, B. L. (2002). Paternal socio-psychological factors and infant attachment: The mediating role of synchrony in father-infant interactions. *Infant Behavior and Development*, 25(2), 221-236. [https://doi.org/10.1016/S0163-6383\(02\)00123-6](https://doi.org/10.1016/S0163-6383(02)00123-6)
- Makusha, T., Richter, L., Knight, L., Van Rooyen, H., & Bhana, D. (2013). "The good and the bad?" Childhood experiences with fathers and their influence on women's expectations and men's experiences of fathering in rural KwaZulu-Natal, South Africa. *Fathering: A Journal of Theory, Research, and Practice about Men as Fathers*, 11(2), 138-158. <https://doi.org/10.3149/fth.1102.138>
- Malin, J. L., Cabrera, N. J., & Rowe, M. L. (2014). Low-income minority mothers' and fathers' reading and children's interest: Longitudinal contributions to children's receptive vocabulary skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(4), 425-432. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2014.04.010>
- Maselko, J., Hagaman, A. K., Bates, L. M., Bhalotra, S., Biroli, P., Gallis, J. A., O'Donnell, K., Sikander, S., Turner, E. L., & Rahman, A. (2019). Father involvement in the first year of life: Associations with maternal mental health and child development outcomes in rural Pakistan. *Social Science ve Medicine*, 237, 112421. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2019.112421>
- McBride, B. A., Brown, G. L., Bost, K. K., Shin, N., Vaughn, B., & Korth, B. (2005). Paternal identity, maternal gatekeeping, and father involvement. *Family Relations*, 54(3), 360-372. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2005.00323.x>
- McBride, B. A., Dyer, W. J., & Laxman, D. J. (2013). Father involvement and student achievement: Variations based on demographic contexts. *Early Child Development and Care*, 183(6), 810-826. <https://doi.org/10.1080/03004430.2012.725275>
- McBride, B. A., Schoppe, S. J., & Rane, T. R. (2002). Child characteristics, parenting stress, and parental involvement: Fathers versus mothers. *Journal of Marriage and Family*, 64(4), 998-1011. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2002.00998.x>
- McMunn, A., Martin, P., Kelly, Y., & Sacker, A. (2017). Fathers' involvement: Correlates and consequences for child socioemotional behavior in the United Kingdom. *Journal of Family Issues*, 38(8), 1109-1131. <https://doi.org/10.1177/0192513X15622415>
- McWayne, C., Downer, J. T., Campos, R., & Harris, R. D. (2013). Father involvement during early childhood and its association with children's early learning: A meta-analysis. *Early Education and Development*, 24(6), 898-922. <https://doi.org/10.1080/10409289.2013.746932>

- Mehall, K. G., Spinrad, T. L., Eisenberg, N., & Gaertner, B. M. (2009). Examining the relations of infant temperament and couples' marital satisfaction to mother and father involvement: A longitudinal study. *Fathering*, 7(1), 23-48. <https://doi.org/10.3149/fth.0701.23>
- Mehta, S., Bastero-Caballero, R. F., Sun, Y., Zhu, R., Murphy, D. K., Hardas, B., & Koch, G. (2018). Performance of intraclass correlation coefficient (ICC) as a reliability index under various distributions in scale reliability studies. *Statistics in Medicine*, 37(18), 2734–2752. <https://doi.org/10.1002/sim.7679>
- Monteiro, L., Fernandes, M., Torres, N., & Santos, C. (2017). Father's involvement and parenting styles in Portuguese families. The role of education and working hours. *Análise Psicológica*, 35(4), Article 4. <https://doi.org/10.14417/ap.1451>
- Newland, L. A., Chen, H. H., & Coyl-Shepherd, D. (2013). Associations among fathers' babies, perceptions, life context involvement, child attachment and school outcomes in the U.S. and Taiwan. *Fathering: A Journal of Theory, Research, and Practice About Men as Fathers*, 11(1), 3–30. doi: 10.3149/fth.1101.3
- Ochi, M., Kato, T., Kachi, Y., Dhungel, B., Nagayoshi, M., Ichinose, Y., & Takehara, K. (2024). Japanese fathers' work-related factors associated with involvement in childcare. *Journal of Occupational Health*, 66(1), uiae036. <https://doi.org/10.1093/joccuh/uiae036>
- Orenstein, G. A., & Lewis, L. (2022). Erikson's stages of psychosocial development. *StatPearls*. StatPearls Publishing. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK556096/>
- Orth, U. (2018). The family environment in early childhood has a long-term effect on self-esteem: A longitudinal study from birth to age 27 years. *Journal of Personality and Social Psychology*, 114(4), 637-655. <https://doi.org/10.1037/pspp0000143>
- Özdemir, O., Güzel Özdemir, P., Kadak, M.T., & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589. <https://doi.org/10.5455/cap.20120433>
- Özel, E., & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(36), 9-34. <https://doi.org/10.21560/sped.60151>
- Palm, G. (2014). Attachment theory and fathers: Moving from “being there” to “being with”. *Journal of Family Theory ve Review*, 6(4), 282-297. <https://doi.org/10.1111/jftr.12045>
- Paquette, D., & Ryan, J. (2001). Bronfenbrenner's ecological systems theory. *Retrieved January, 9, 2012*.
- Parke, R. D., & Cookston, J. T. (2019). Fathers and families. In *Handbook of parenting* (3. edition) (pp. 64-136). Routledge.
- Pleck, J. H. (1997). Paternal involvement: Levels, sources, and consequences. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (3. edition) (pp. 66–103). Hoboken, NJ: Wiley.
- Pekel Uludağlı, N. (2024). The role of the father involvement in child development: The relationships with maternal, paternal, and child characteristics. *Current Psychology*, 43(5), 4085-4097. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04649-3>
- Pirani, L., & Karmaliani, R. (2015). Experiences of fatherhood from an urban setting of a middle income country. *International Journal of Nursing Education*, 7(2), 147-152. <https://doi.org/10.5958/0974-9357.2015.00093.8>
- Pleck, J. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with child outcomes. In M.E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (pp. 58–93). Hoboken, NJ: John Wiley ve Sons.
- Polit, D. & Beck, C. (2018). *Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice*. Lippincott Williams & Wilkins.

- Pruett, M. K., Pruett, K., Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (2017). Enhancing father involvement in low-income families: A couples group approach to preventive intervention. *Child Development*, 88(2), 398-407. <https://doi.org/10.1111/cdev.12744>
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2011). *Introduction to psychometric theory*. Routledge.
- Rempel, L. A., Rempel, J. K., Khuc, T. N., & Vui, L. T. (2017). Influence of father–infant relationship on infant development: A father-involvement intervention in Vietnam. *Developmental Psychology*, 53(10), 1844-1858. <https://doi.org/10.1037/dev0000390>
- Rienks, S. L., Wadsworth, M. E., Markman, H. J., Einhorn, L., & Moran Etter, E. (2011). Father involvement in urban low-income fathers: Baseline associations and changes resulting from preventive intervention. *Family Relations*, 60(2), 191-204. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2010.00642.x>
- Rollè, L., Gullotta, G., Trombetta, T., Curti, L., Gerino, E., Brustia, P., & Caldarera, A. M. (2019). Father involvement and cognitive development in early and middle childhood: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 10, 2405. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02405>
- Saleh, M. F., & Hilton, J. M. (2011). A comparison of the paternal involvement of low-income fathers in four developmental stages: Adolescence, young adult, adult, and midlife. *The Family Journal*, 19(1), 47-55. <https://doi.org/10.1177/1066480710387496>
- Santis, L., & Barham, E. J. (2017). Father involvement: Construction of a theoretical model based on a literature review. *Trends in Psychology*, 25, 941-953. <https://doi.org/10.9788/TP2017.3-03Pt>
- Sary, M. P., & Turnip, S. S. (2015). Attitude difference between fathers and mothers toward fathers involvement in child rearing activities among couples with 0-12 months old babies. Community based study in a primary health care setting. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 190, 92-96. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.921>
- Seçer, İ. (2018). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: Spss ve lisrel uygulamaları* (2. baskı). Anı Yayıncılık.
- Schoppe-Sullivan, S. J., Brown, G. L., Cannon, E. A., Mangelsdorf, S. C., & Sokolowski, M. S. (2008). Maternal gatekeeping, coparenting quality, and fathering behavior in families with infants. *Journal of Family Psychology*, 22(3), 389-398. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.3.389>
- Schoppe-Sullivan, S. J., Diener, M. L., Mangelsdorf, S. C., Brown, G. L., McHale, J. L., & Frosch, C. A. (2006). Attachment and sensitivity in family context: The roles of parent and infant gender. *Infant and Child Development*, 15(4), 367-385. <https://doi.org/10.1002/icd.449>
- Semiz, S., & Ören, M. (2024). Okul öncesi dönemde baba kişiliği, babalık rolü algısı ve sosyal davranışlar: Baba katılımının aracı rolü. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 244-275. <https://doi.org/10.34056/aujef.1315331>
- Sevil, Ü., & Özkan, S. (2009). Fathers' functional status during pregnancy and the early postnatal period. *Midwifery*, 25(6), 665-672. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2007.12.001>
- Shapiro, A. F., Krysik, J., & Pennar, A. L. (2011). Who are the fathers in healthy families Arizona? An examination of father data in at-risk families. *American Journal of Orthopsychiatry*, 81(3), 327-336. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2011.01101.x>
- Sımsıkı, H. (2011). *Baba katılımının ebeveyn tutumu, bağlanma stili ve çift uyumu açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 291638).

- Sımsıkı, H., & Şendil, G. (2014). Baba Katılım Ölçeği'nin (BAKÖ) geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 104-123. <https://doi.org/10.17755/esosder.23977>
- Singley, D. B., Cole, B. P., Hammer, J. H., Molloy, S., Rowell, A., & Isacco, A. (2018). Development and psychometric evaluation of the Paternal Involvement With Infants Scale. *Psychology of Men ve Masculinity*, 19(2), 167-183. <https://doi.org/10.1037/men0000094>
- Song, Q., Li, X., & Xiang, Y. (2024). Father-love absence and moral sensitivity: The mediating effect of awe and perspective-taking. *Deviant Behavior*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/01639625.2024.2350976>
- Stevenson, M. M., Fabricius, W. V., Cookston, J. T., Parke, R. D., Coltrane, S., Braver, S. L., & Saenz, D. S. (2014). Marital problems, maternal gatekeeping attitudes, and father-child relationships in adolescence. *Developmental Psychology*, 50(4), 1208-1218. <https://doi.org/10.1037/a0035327>
- Sürücü, L. ve Maslakçı, A. (2020). Nicel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *İşletme ve Yönetim Çalışmaları: Uluslararası Bir Dergi*, 8 (3), 2694-2726.
- Sürücü, L., Şeşen, H., & Maslakçı, A. (2021). *SPSS, AMOS ve PROCESS Macro ile ilişkisel, aracı/düzenleyici ve yapısal eşitlik modellemesi (uygulamalı analizler)*. Detay Yayıncılık.
- Sürücü, L., Yıkılmaz, İ., & Maslakçı, A. (2024). Exploratory Factor Analysis (EFA) in quantitative researches and practical considerations. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(2), 947-965. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1183271>
- Şamdan, G., Kiel, N., Petermann, F., Rothenfußer, S., Zierul, C., & Reinelt, T. (2020). The relationship between parental behavior and infant regulation: A systematic review. *Developmental Review*, 57, 100923. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2020.100923>
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayınları.
- Tan, T. (2016). Literature review on shifting fatherhood. *Masculinities: A Journal of Identity and Culture*, (6), 102-128.
- Taraban, L., & Shaw, D. S. (2018). Parenting in context: Revisiting Belsky's classic process of parenting model in early childhood. *Developmental Review*, 48, 55-81. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2018.03.006>
- Teague, C. M., & Jones, J. (2023). Psychosocial development: Fathering during childhood and adolescence. *Journal of Mental Health and Social Behaviour*, 5(1). <https://doi.org/10.33790/jmhsb1100178>
- Torres, N., Veríssimo, M., Monteiro, L., Ribeiro, O., & Santos, A. J. (2014). Domains of father involvement, social competence and problem behavior in preschool children. *Journal of Family Studies*, 20(3), 188-203. <https://doi.org/10.1080/13229400.2014.11082006>
- Tudge, J. R. H., Mokrova, I., Hatfield, B. E., & Karnik, R. B. (2009). Uses and misuses of Bronfenbrenner's bioecological theory of human development. *Journal of Family Theory ve Review*, 1(4), 198-210. <https://doi.org/10.1111/j.1756-2589.2009.00026.x>
- Uzkul, S., & Öğretir Özçelik, A. D. (2023). Attitudes of fathers who Have children in preschool period towards their children's sexual development. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 74-87. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1079384>
- Uzun, P. M. (2019). *Babalık rol algısının baba katılımı üzerindeki etkisinde eş desteğinin aracılık rolünün incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. (Tez No: 584014).
- Ünlü, Ş. (2010). *Being fathered and being a father: Examination of the general pattern of turkish fathers' and their own fathers' involvement level for children between the ages of 0-8*

- Vakili, M. M., & Jahangiri, N. (2018). Content validity and reliability of the measurement tools in educational, behavioral, and health sciences research. *Journal of Medical Education Development*, 10(28), 106-118. <https://doi.org/10.29252/edcj.10.28.106>
- Van Bakel, H. J. A., & Riksen-Walraven, J. M. (2002). Parenting and development of one-year-olds: Links with parental, contextual, and child characteristics. *Child Development*, 73(1), 256-273. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00404>
- Varghese, C., & Wachen, J. (2016). The determinants of father involvement and connections to children's literacy and language outcomes: Review of the literature. *Marriage ve Family Review*, 52(4), 331-359. <https://doi.org/10.1080/01494929.2015.1099587>
- Wang, Y., Huebner, E. S., & Tian, L. (2021). Parent-child cohesion, self-esteem, and academic achievement: The longitudinal relations among elementary school students. *Learning and Instruction*, 73, 101467. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2021.101467>
- Watkins, M. W. (2018). Exploratory factor analysis: A guide to best practice. *Journal of Black Psychology*, 44(3), 219-246. <https://doi.org/10.1177/0095798418771807>
- Weir, J. P. (2005). Quantifying test-retest reliability using the intraclass correlation coefficient and the SEM. *The Journal of Strength and Conditioning Research*, 19(1), 231. <https://doi.org/10.1519/15184.1>
- Wong, M. S., Mangelsdorf, S. C., Brown, G. L., Neff, C., & Schoppe-Sullivan, S. J. (2009). Parental beliefs, infant temperament, and marital quality: Associations with infant-mother and infant-father attachment. *Journal of Family Psychology*, 23(6), 828-838. <https://doi.org/10.1037/a0016491>
- Wright, P. J. (2009). Father-child sexual communication in the United States: A review and synthesis. *Journal of Family Communication*, 9(4), 233-250. <https://doi.org/10.1080/15267430903221880>
- Ximénez, C., Maydeu-Olivares, A., Shi, D., & Revuelta, J. (2022). Assessing cutoff values of SEM fit indices: Advantages of the unbiased SRMR index and its cutoff criterion based on communality. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 29(3), 368-380.
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: Keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46, 74-85.
- Yeh, C. J., Ballard, S., Bian, H., Singh, A., Chung, C., Hwang, S. H., Moore, L., Samermit, P., & Thongsaeng, P. (2021). An exploratory cross-cultural study: Fathers' early involvement with infants. *Early Child Development and Care*, 191(3), 373-388. <https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1621859>
- Yeung, W. J., Sandberg, J. F., Davis-Kean, P. E., & Hofferth, S. L. (2001). Children's time with fathers in intact families. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 136-154. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00136.x>
- Yoleri, S. (2024). Children's temperament as predictor of father involvement. *Current Psychology*, 43(11), 10173-10184. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05173-0>
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* (s. 1-6). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yusoff, M. S. B. (2019). ABC of response process validation and face validity index calculation. *Education in Medicine Journal*, 11(2), 49-54. <https://doi.org/10.21315/eimj2019.11.3.6>

EKLER

Ek 1. Etik Kurul Kararı

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar No : 2024/116
Karar Tarihi : 22.10.2024

Sayın: Adnan Batuhan COŞKUN,

“Paternal Involvement with Infant Scale (PIWIS) Ölçeği’nin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi” konulu çalışmanızın girişimsel olmayan araştırmalar etik kurul kararı uyarınca uygun olduğuna;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Yavuz YAKUT
Başkan

Prof. Dr. Yasemin BEYHAN
Üye

Prof. Dr. S. Mine YURTTA
Üye

Prof. Dr. Nermin ÖLGÜN
Üye

Güven HOŞ
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Sekreteri

Prof. Dr. Kezban BAYRAMLAR
Üye

Prof. Dr. Nuran TOSUN
Üye

Prof. Dr. Ayta YAVA
Üye

Ek 2. İl Sağlık Müdürlüğü İzni

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Tarih ve Sayı : 02.12.2024 / 138

Bilimsel Araştırma Başvuru İnceleme Komisyonu Toplantı Kararları

Başvuru Sahibi : Merve PİŞKİN

Çalışma Adı : " Paternal Involvement with Infant Scale (PIWIS) Ölçeği' nin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi "

(Gaziantep Şehir Hastanesi ve Abdulkadir Yüksel Devlet Hastanesi' nde)

Komisyon Kararı :

Merve PİŞKİN adlı başvuru sahibine ait " Paternal Involvement with Infant Scale (PIWIS) Ölçeği' nin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi " konulu veri toplamaya yönelik yapılacak çalışma izni için gerçekleştirilecek olan araştırmalarda çalışan personelden gönüllü olduklarına dair belge alınması, araştırmaya dahil olan kişilerin verileri şahsın veya yasal vasisinin izni olmadan üçüncü kişilerle paylaşmaması, yapılacak çalışmalarda tesislerin işleyişi ve güvenliğe zarar verilmemesi ve çalışan personellerin onayı çerçevesinde, çalışma mesaisi ve hizmeti aksatmadan bizzat araştırma sahibi tarafından yürütülmesi kaydı ile çalışmanın belirtilen sağlık tesislerinde yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

KOMİSYON BAŞKANI
Uzm. Dr. Mustafa YILDIZ
Sağlık Hizmetleri Başkanı

ÜYE
Dr. Said USTAOĞLU
Sağlık Hizmetleri
Başkan Yardımcısı

ÜYE
Dr. Derya KORKMAZ

02/12/2024

OLUP
Uzm. Dr. Mustafa YILDIZ
İl Sağlık Müdürü V.

Ek 3. Sosyo-demografik Bilgi Formu

Sosyodemografik Form

1. Yaşınız:
☐ 20-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41 ve üzeri
2. Mesleğiniz:
☐ İşçi ☐ Memur ☐ Esnaf ☐ Diğer
3. Eğitim durumunuz:
☐ Okuryazar değil ☐ Okuryazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite
☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Diğer
4. Çocuk sayısı:
☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4 ve üzeri
5. Kaçınca çocuğunuz:
☐ İlk
☐ İkinci
☐ Üçüncü
☐ Dördüncü ve üzeri
6. Çocuğun yaşı:
☐ 0 ay- 3 ay arası
☐ 3 ay- 6 ay arası
☐ 6 ay-9 ay arası
☐ 9 ay- 12 ay arası
7. Çocuğun cinsiyeti:
☐ Kız
☐ Erkek
8. Evde çocuğa gündüz bakan kişi:
☐ Anne
☐ Baba
☐ Bakıcı
☐ Diğer
9. Aile tipiniz:
☐ Çekirdek aile
☐ Geniş aile
☐ Parçalanmış aile (Boşanmış, ayrı yaşayan)
☐ Tek ebeveynli aile (Eşi vefat etmiş)
10. Ailenizin ekonomik durumu:
☐ Gelir giderden az
☐ Gelir gidere eşit
☐ Gelir giderden fazla

Ek 4. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

GÖNÜLLÜLERİ BİLGİLENDİRME VE OLUR (RIZA) FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma, Paternal Involvement with Infant Scale (PIWIS) Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi amacıyla yapılacaktır. Bu araştırma kapsamında araştırmacı tarafından size yöneltilen soruları cevaplamanız istenecek ve verdiğiniz cevaplar araştırmada kullanılmak üzere kaydedilecektir. Verdiğiniz bilgiler ve isminiz gizli tutulacak, başka hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Araştırmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecek, araştırmaya katıldığınız için size herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmaya katılmama ve katıldıktan sonra vazgeçme hakkına sahipsiniz. Destekleriniz için teşekkür ederim.

YUKARIDAKİ BİLGİLERİ OKUDUM, BUNLAR HAKKINDA BANA YAZILI VE SÖZLÜ AÇIKLAMA YAPILDI. BU KOŞULLARDA SÖZ KONUSU ARAŞTIRMAYA KENDİ RIZAMLA, HİÇBİR BASKI VE ZORLAMA OLMAKSIZIN KATILMAYI KABUL EDİYORUM.

Gönüllünün Adı, Soyadı, İmzası

Araştırmayı yapan sorumlu araştırmacının Adı, Soyadı, İmzası

Dr. Öğr. Üyesi Adnan Batuhan COŞKUN

Ek 5. Ölçek Kullanma İzni

Inquiry Regarding Turkish Adaptation of PIWIS

3 İleti

Adnan Batuhan COŞKUN <[REDACTED]>

22 Ara 2023 Cum, 00:25

Dear Dr. Singley,

I am writing to you from Hasan Kalyoncu University to inquire about the "Paternal Involvement with Infant Scale (PIWIS)" which you have developed. We are interested in adapting this scale into Turkish to assess the engagement of fathers with their infants in Turkey. Could you please provide guidance on the adaptation process and any considerations we should be aware of to ensure its validity in a Turkish context?

Thank you in advance for your valuable insights and assistance.

Sincerely,

Dr. Öğr. Üyesi Adnan Batuhan COŞKUN
Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye.

Asst.Prof. Adnan Batuhan COŞKUN
Hasan Kalyoncu University, Faculty of Health Sciences,
Nursing Department, Gaziantep, Turkey.

22 Ara 2023 Cum, 00:38

Hi Dr. Batuhan,

Great to hear from you. I would be happy to have you translate the PIWIS into Turkish. In terms of a process, would obviously want to use a translation->back translation approach to assure fidelity, but am not sure about how specific cultural nuances around gender roles and paternal involvement might be different in Turkey than in the U.S. Would you be able to conduct an exploratory factor analysis on the back translated scale to assess factor structure?

Hope this helps and am very interested to hear about how your research progresses!

-Dan

Ek 6. Paternal Involvement With Infant Scale (PIWIS) Orijinal Hali

Paternal Involvement With Infant Scale (PIWIS)

Name: _____

Date: _____

Instructions

Please rate the frequency with which you engage in or experience the following aspects of parenting. Lower numbers reflect a relatively lower amount of times you engage in the activity.

Not At All 1	Rarely 2	Once or Twice A Month 3	A Few Times A Month 4	A Few Times A Week 5	About Once A Day 6	More Than Once A Day 7
Response						
1. Talking to your baby	1	2	3	4	5	6 7
2. Hugging your baby	1	2	3	4	5	6 7
3. Feeling that your involvement with your baby is important	1	2	3	4	5	6 7
4. Missing your baby when you are not with her/him	1	2	3	4	5	6 7
5. Soothing your baby when s/he is crying	1	2	3	4	5	6 7
6. Interactive playing with your baby (e.g., using stuffed animals or other toys)	1	2	3	4	5	6 7
7. Kissing your baby	1	2	3	4	5	6 7
8. Responding to your baby's facial expressions so that s/he can see your response	1	2	3	4	5	6 7
9. Feeling close to your baby	1	2	3	4	5	6 7
10. Laughing with your baby	1	2	3	4	5	6 7
11. Smiling at your baby	1	2	3	4	5	6 7
12. Choosing play activities for your baby	1	2	3	4	5	6 7
13. Determining when to feed your baby	1	2	3	4	5	6 7
14. Determining what media (TV, DVD's, music) is appropriate for your baby	1	2	3	4	5	6 7
15. Setting your baby's general schedule/activities	1	2	3	4	5	6 7
16. Knowing what foods (milk, formula, soft food) to give your baby and how much s/he eats	1	2	3	4	5	6 7
17. Determining which toys/play objects are appropriate for baby	1	2	3	4	5	6 7
18. Anticipating specific ways (monitoring health, availability of clothes, have proper amount/ type of food, etc.) to assure that your baby's needs will be taken care of	1	2	3	4	5	6 7
19. Discuss the division of parenting responsibilities with your partner	1	2	3	4	5	6 7
20. Making decisions regarding your baby's well-being	1	2	3	4	5	6 7
21. Feeling jealous of your partner's connection with your baby	1	2	3	4	5	6 7
22. Giving your baby to your partner or other caregiver when your baby is crying	1	2	3	4	5	6 7
23. Feeling resentful of your baby due to increased responsibilities	1	2	3	4	5	6 7
24. Feeling frustrated when caring for your baby	1	2	3	4	5	6 7
25. Taking your baby to/picking up from child care	1	2	3	4	5	6 7
26. Taking your baby to medical appointments	1	2	3	4	5	6 7
27. Arranging for child care (e.g., babysitter, day care)	1	2	3	4	5	6 7
28. Bathing your baby	1	2	3	4	5	6 7
29. Changing your baby's diaper	1	2	3	4	5	6 7
30. Reading to/with your baby	1	2	3	4	5	6 7
31. Swaddling your baby	1	2	3	4	5	6 7
32. Burping your baby	1	2	3	4	5	6 7
33. Putting your baby down for nap/sleep	1	2	3	4	5	6 7
34. Waking up during the night to take care of your baby	1	2	3	4	5	6 7
35. Feeding your baby	1	2	3	4	5	6 7

Ek 7. Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği

Bebeklik Döneminde Baba Katılımı Ölçeği	Hiç	Nadiren	Ayda ya da iki	Ayda birkaç kez	Haftada birkaç kez	Günde bir kez	Günde bir defadan fazla
Bebeğinize sarılmak							
Bebeğinizle ilgilenmenin önemli olduğunu hissetmek							
Bebeğiniz yanınızda değilken onu özlemek							
Bebeğinizi öpmek							
Bebeğiniz için oyun aktiviteleri seçmek							
Bebeğiniz için hangi medya araçlarının (TV, DVD, Müzik) uygun olduğunu belirlemek							
Bebeğinizin genel program/aktivitelerini düzenlemek							
Bebeğinize hangi gıdaları (süt, mama, yumuşak gıda) vereceğinizi ve ne kadar vereceğinizi bilmek							
Eşinizin bebeğinizle olan ilişkisini kıskanmak							
Artan sorumluluklardan dolayı bebeğinize karşı kızgın hissetmek							
Bebeğinizle ilgilenirken sinirli hissetmek							
Bebeğinizi çocuk bakımına götürmek/bakımdan almak							
Bebeğinizi doktor randevularına götürmek							
Çocuk bakımını ayarlamak (örn. Bakıcı, kreş)							
Bebeğinizi yıkamak							
Bebeğinizin bezini değiştirmek							
Bebeğinize/bebeğinizle kitap okumak							
Bebeğinizi kundaklamak							
Bebeğinizin gazını çıkarmak							
Bebeğinizle ilgilenmek için gece boyunca uyanmak							

Ek 8. Ölçeğin Son Hali İçin Ölçek Sahibinden Alınan İzin

New Scale Items

singley@menexcel.com <singley@menexcel.com>
Alici: MERVE PISKIN <singley@menexcel.com>

14 Temmuz 2025 20:37

Hi – No problem at all. I can't read Turkish, but I just think it's cool to see the scale in Turkish 😊. Thanks for sending and am looking forward to seeing your results using this scale. -DS

From: MERVE PISKIN <singley@menexcel.com>
Sent: Monday, July 14, 2025 9:47 AM
To: singley@menexcel.com
Subject: Re: New Scale Items

Yes of course!

Are there any problems?

Do you approve of the Turkish version of the scale?

singley@menexcel.com resine sahip kullanıcı 14 Tem 2025 Pzt, 19:34 tarihinde şunu yazdı:

Hi Merve,

Thanks so much for sending – this is great. Would you mind also sending the Turkish-language version?

Best,

-DS

Ek 9. Ölçek Yönergesi

Ölçek Yönergesi Genel Bilgiler				
Ölçeği Geliştiren	Merve Pişkin ve Adnan Batuhan Coşkun (2025)			
Ölçeğin Amacı	“Babaların ebeveynlik deneyimlerini, duygusal bağlılıklarını, günlük bakım süreçlerindeki rollerini ve ebeveynlikten kaynaklanan duygusal tepkilerini” değerlendirmek			
Ölçeğin Uygulanacağı Grup	Babalar (0-12 ay bebeğe sahip babalar)			
Ölçeğin Uygulanacağı Yaş Aralığı	18-50			
Madde Sayısı	20			
Puanlama Bilgileri				
Hiç			1	
Nadiren			2	
Ayda bir ya da iki			3	
Ayda birkaç kez			4	
Haftada birkaç kez			5	
Günde bir kez			6	
Günde bir defadan fazla			7	
Alt Boyutlar ve Maddeleri		Maddeler	Cronbach's a	Min-Max Puan
Faktör 1: Sıcaklık ve Uyum		1, 2, 3, 4	0.768	4-28
Faktör 2: Kontrol ve Süreç Sorumluluğu		5, 6, 7, 8	0.804	4-28
Faktör 3: Hayal Kırıklığı		9, 10, 11	0.823	3-21
Faktör 4: Dolaylı Bakım		12, 13, 14	0.768	3-21
Faktör 5: Pozitif Katılım		15, 16, 17, 18, 19, 20	0.858	6-42
Ölçek Toplamı		1-20	0.879	20-140
Puanlama ve Değerlendirme				
• Ölçekte 9,10 ve 11 numaralı maddeler ters puanlanmaktadır				
• Diğer maddeler doğrudan puanlanmaktadır				
• Her bir alt boyut için ayrı toplam puan hesaplanabilir				
• Ölçek toplam puanı tüm maddelerin toplamından elde edilir				
• Babaların ebeveynlik deneyimleri, duygusal bağlılıkları, günlük bakım süreçlerindeki rolleri ve ebeveynlikten kaynaklanan duygusal tepkileri olumlu yönde artmaktadır.				

Ek 10. İntihal Raporu

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Merve PİŞKİN
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti

EĞİTİM

Derece	Adı	Bitirme Yılı
Üniversite	: Gaziantep Üniversitesi	2021
Yüksek lisans	: Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2025

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2022	Gaziantep Abdülkadir Yüksel Devlet Hastanesi	Hemşire

YAYINLAR

Coşkun A.B., Pişkin, M. & Elmaoğlu, E. Erken Çocukluk Döneminde Annelerin Psikososyal Gelişim Dönemi Tutumlarının Etkileri: 12-36 Aylık Çocuklar Üzerinde Bir Araştırma. *Uluslararası Akdeniz Bilimsel Çalışmalar Kongresi (International Mediterranean Scientific Studies Conference)*, 9-10 Haziran 2024.

Coşkun, A.B., Elmaoğlu, E., Pişkin, M., Yüzer Alsaç, S. (2024). Hemşirelikte dijital sağlık teknolojileri ve güncel gelişmeler. H. Uyar Hazar (Ed.), *Sağlık & bilim 2024: Hemşirelik-I* içinde (s. 7-23). Efe Akademi.

Coşkun, A. B., Al-Motlaq, M., Pişkin, M., Elmaoğlu, E., & Çelebioğlu, A. (2025). Evaluation of the impact of family-centered care training on pediatric nurses' attitudes. *Journal of Pediatric Nursing*, 80, 136-143.